

PLA DE CONVIVÈNCIA I ÈXIT EDUCATIU

ÍNDEX

Introducció

1. Les bases del Pla de Convivència

2. El marc del Pla de Convivència

2.1 Característiques del Centre i del seu entorn

2.1.a Sant Celoni

2.1.b Indicadors socioeconòmics de Sant Celoni

2.1.c Dades de La Salle Sant Celoni

3. Objectius i indicadors

3.1 Objectius generals

3.2 Objectius específics

4. Marc organitzatiu

4.1 Gestió i organització educatives

4.2. Concreció del pla en els documents de centre

4.3 Concreció del Pla de convivència

4.4 La Comissió de convivència

5. Aspectes que considera el Pla de convivència

5.1 Nivells d'intervenció

5.1.a L'educació dels valors i actituds

5.1.b La resolució de conflictes

5.2 Àmbits d'intervenció

5.3 Temes a desenvolupar en cada nivell d'intervenció

5.3.a L'educació del valors i actituds

5.3.b La resolució de conflictes

6. Pla d'acció

6.1 L'educació dels valors i actituds que afavoreixen la convivència

6.2 La resolució de conflictes segons el mètode de les 3 R

7. Reflexió final del Pla de convivència Marc de La Salle Catalunya

8. Valors i actituds

9. Bibliografia

10. Adreces

ANNEXOS:

ANNEX 1 Prevenció dels conflictes. Pautes per al professorat

ALTRES ANNEXOS:

<http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/> (Veure enllaç)

- Fases per a posar en marxa un procés de mediació (VEURE DOCUMENTS MEDIACIÓ)
- Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament escolar a persones LGBTI
- Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals
- Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant conductes d'odi i discriminació.
- Protocol d'actuació amb menors de catorze anys en situacions de conflicte o comissió d'una infracció penal.
- Protocol d'intervenció en cas de conflicte greu.
- Protocol de prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu - Protocol d'Actuacions en possibles situacions de risc, maltractaments físics, psicològics, sexuals i/o emocionals a infants i adolescents La Salle Sant Celoni (Desenvolupat en el protocol específic)
- Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant la violència masclista entre l'alumnat.
- Protocol d'àmbit comunitari de prevenció, detecció i intervenció davant situacions d'absentisme - Protocol d'absentisme de centre (Desenvolupat en el protocol específic)

INTRODUCCIÓ

EL PLA MARC DE CONVIVÈNCIA DE LA SALLE CATALUNYA

“Conviure” significa compartir vivències junts; conviure es trobar-se i conversar, «donar voltes junts» (cum-versare) en diàleg amistós. Si «conversem» a l'escola, estem construint la convivència escolar; si ho fem a la societat, a la ciutat, estem construint la ciutadania, la convivència democràtica. El resultat pot ser la construcció de societats més justes, més equitatives i interculturals i, per suposat, més lliures i pacífiques. Aprendre a conviure és una finalitat bàsica de l'educació.”

Convivència i ciutadania, declaració de la Fundació Cultura de Pau

D'alguna manera podem prendre com a motiu d'aquest pla el començament d'aquesta declaració.

I això des d'un doble enfocament: per una banda, perquè no és nou que l'espai educatiu sigui un espai de convivència, i per altra perquè la societat i l'alumnat canvien i el document pretén servir com a impuls d'iniciatives, resposta a desafiaments i aprofitament d'oportunitats.

Aquesta és la línia d'aquest pla: recollir el que ja s'ha fet i orientar-lo en diverses direccions.

Tot és així de fàcil i així de difícil. No es tracta de fer res massa diferent al que fem però sí que es tracta fonamentalment de no acontentar-nos amb el que fem. Durant els darrers anys s'han donat tota una sèrie de canvis en l'escenari educatiu que han encès les alarmes en relació a la convivència escolar, de manera que s'ha fet necessari un tractament específic. Ara bé, també cal tenir molta prevenció amb l'associació entre conflictivitat i convivència.

La relació és evident però la convivència no es pot centrar només en afrontar la conflictivitat, ni en glossar els diferents reglaments d'organització i règim intern, sinó en superar-la i construir estratègies que promoguin una convivència efectiva.

Considerem que la conflictivitat a l'aula és un reflex de la conflictivitat social, i també s'imposa una reflexió entorn als mecanismes i processos de socialització que han fet canviar l'escenari. Sense renunciar a la idea tan necessària d'una escola transformadora de la societat (aquella utopia tan necessària), tampoc no assumim que l'escola hagi de tenir la funció correctora de distorsions socials en la mesura que no és la única responsable de l'educació. L'escola és un espai privilegiat, però també fràgil i vulnerable. I finalment també cal prevenir-nos contra una idea dogmàtica o sacralitzada de la convivència, que estigmatitzi el conflicte, i no l'atengui com l'expressió de conflictes més profunds.

Vivim en una etapa de tensions. Per una banda, en una tensió entre la construcció de la convivència i l'afrontament del conflicte, aquí hi hauria un indicador del funcionament del pla. I per altra banda, en una altra tensió entre la insuficiència dels mecanismes i estructures actuals i l'assoliment d'una situació normalitzada (que no regulada). El pla ha de servir, doncs, perquè la convivència sigui la norma i no l'excepcionalitat. En relació a això darrer, cal, però, fugir de dramatismes i reconèixer totes aquelles accions que

tradicionalment s'han desenvolupat al centre que han contribuït i contribueixen a la construcció de convivència, i per això es tracta d'integrar-les en un marc que les coordini i les potenciï.

PER QUÈ UN PROJECTE DE CONVIVÈNCIA?

a) PER MILLORAR L'ÈXIT EDUCATIU

L'educació integral de les persones ha d'incorporar de manera sistemàtica i rigorosa tots aquells elements que fomenten la comprensió de l'ésser humà i la seva acció en el món. Els centres educatius han d'establir un diàleg permanent amb els diferents agents socials i culturals per teixir plegats xarxes constructores d'educació i de ciutadania. Un bon clima relacional és una de les condicions imprescindibles per a obtenir bons resultats.

b) PER NECESSITAT

Un projecte de convivència ha de contribuir a la formació de persones capaces de conviure en un pla d'igualtat, des del profund respecte a la diferència, en una societat que s'ha definit com a complexa i líquida. Una societat on les exigències del coneixement, l'ús i l'abús de la informació, el consumisme i els desequilibris econòmics i ecològics, la mobilitat accentuada i el *canvi* constant esdevenen quotidians. En aquest marc social es fa cada cop més necessari construir conjuntament nous espais de ciutadania i afrontar, amb creativitat i responsabilitat, els inevitables conflictes que se'n deriven.

Cal, en primer lloc, garantir l'èxit educatiu de tota la població escolar per poder avançar cap aquest èxit personal, professional i social, i la convivència escolar n'és la condició necessària, per bé que no suficient, per poder assolir aquest necessari èxit acadèmic. Per tant, convivència i èxit són dos conceptes indistingibles. Ajudar a construir una nova ciutadania davant les constants amenaces de totes les noves formes d'exclusió i violència vol dir, entre altres coses, aprendre i ensenyar a pensar, a gestionar emocions, a compartir valors i a trobar noves i millors formes de relació.

La nostra escola ha de contribuir a aquest procés col·lectiu de creació de coneixement i de revitalització de valors imprescindibles com el rigor, la responsabilitat, el respecte, la dignitat i la solidaritat.

Aquesta necessitat social envers totes les temàtiques relacionades amb la convivència i la conflictivitat en els diferents àmbits de la vida col·lectiva fa que tothom consideri que els centres educatius són un marc imprescindible i molt valuós per aprendre i ensenyar a construir nous models de convivència i de gestió de conflictes.

L'informe de la UNESCO, conegut com a *Informe Delors*, assenyala quatre grans pilars educatius: aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a ser i aprendre a viure junts. Els dos darrers, aprendre a ser (construcció de la pròpia identitat i equilibri personal) i aprendre a viure junts (relacions interpersonals i gestió positiva de conflictes) mereixen, encara, un tractament més rigorós i més sistemàtic del que han tingut fins al present.

Cal, doncs, que el sistema educatiu avanci - o s'avanci - a la resta d'agents socials i, d'acord amb les necessitats de les societats del segle XXI, contribueixi a la necessària convivència i cohesió social. En aquest context, el Departament d'Ensenyament assumeix la responsabilitat, compartida amb la resta d'agents educatius, d'educar per a la convivència com una estratègia que permeti progressar individualment cap a l'èxit personal i col·lectiu.

c) PER COHERÈNCIA AMB ACTUACIONS JA INICIADES

El Departament i Salle Catalunya proposa a centres educatius un plantejament integral i coordinat per tota la comunitat educativa, un projecte de convivència global en un procés d'aprenentatge col·lectiu i amb una organització que gestioni, articuli i doni sentit tant a les actuacions com als processos.

d) PER OPORTUNITAT LEGAL

La Llei Orgànica 2/2006 de 3 de maig, d'Educació (BOE núm. 106) estableix a l'article 121 apartat 2n., l'obligatorietat que tots els centres elaborin un Pla de Convivència i l'incloguin dins el Projecte educatiu de centre. D'altra banda el Decret 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya reforça el caràcter educatiu que han de tenir el processos i les accions que s'emprenquin, tant per prevenir com per corregir conductes inadequades, amb la finalitat de satisfer el dret al desenvolupament personal i el deure d'aprendre i mantenir actituds de responsabilitat per a resoldre conflictes de convivència.

Els Decrets 142/2007 i 143/2007 de 26 de juny (DOGC núm. 4915), d'ordenació dels ensenyaments d'educació infantil i primària i de secundària obligatòria, estableixen que cada centre en el projecte educatiu especificarà els principis bàsics per al desenvolupament curricular i el tractament transversal en les diverses matèries dels objectius de l'educació per la ciutadania i els drets humans.

El projecte educatiu establirà els principis per a l'elaboració del projecte de convivència.

Així mateix els decrets esmentats assenyalen com a competències bàsiques i per tant com a part del currículum obligatori :la competència comunicativa, la competència d'autonomia i iniciativa personal i la competència social i ciutadana.

Cal veure, en aquest marc legal una oportunitat de reconeixement i d'emparament de les diferents actuacions que es realitzen en l'àmbit de l'educació per al desenvolupament personal i col·lectiu.

e) PER CONTRIBUIR A LA CULTURA DE LA PAU

Conviure significa viure plegats i en harmonia. La pau quotidiana, autèntica llavor de la pau , es fonamenta en els valors de la pluralitat, el respecte a la diferència , la participació democràtica, la inclusió social, a la igualtat de possibilitats, la gestió positiva de conflictes i la cultura del diàleg.

EL PLA DE CONVIVÈNCIA DE LA SALLE SANT CELONI:

La convivència és un valor per si mateix i aquest valor és imprescindible per assolir els objectius que té assignats l'escola. La convivència permet crear un clima de confiança i companyonia del qual tots en som responsables i del què tots en gaudim. Sense aquest clima, sense aquest ambient, el procés de socialització i formació que l'escola ha d'oferir, no es pot aconseguir.

La convivència es fonamenta en valors com la responsabilitat, la justícia, el respecte, el diàleg, la generositat, la solidaritat i la tolerància.

Conviure vol dir, també, viure amb tensions i, fins i tot, conflictes. Les tensions i els conflictes s'han de saber prevenir però quan esdevenen inevitables s'han de saber reconduir, procurant que les relacions interpersonals es puguin refer.

Per aconseguir-ho, en aquest Pla de Convivència, ens basarem en la **mediació** i en el model de les **3 R explicat el en el punt 6.2**

Aprendre a conviure és un procés continuat, de cada experiència n'aprenem. Per aquest motiu, en la **reflexió del dia a dia**, en el Pla d'Acció Tutorial i des del Departament de Pastoral es programen activitats per reforçar la convivència a l'escola.

Les famílies tenen, també, un paper molt important pel que fa a mantenir un bon clima de convivència al centre. Hi ha situacions en què la intervenció de l'adult, en forma de suport a l'escola, és decisiva.

El present document vol definir les estratègies per crear una bona convivència a l'escola i millorar-la dia a dia.

1. LES BASES DEL PLA DE CONVIVÈNCIA

El present Projecte de Convivència troba la seva fonamentació en:

1.1 El Caràcter Propi de la nostra institució especifica que a La Salle tenim un estil propi que diferencia el nostre estil pedagògic i que també marca les directrius del Pla de convivència.

- **Atenció personalitzada**

A La Salle atenem les necessitats, tant acadèmiques com personals, de tot el nostre alumnat, amb senzillesa i en un clima acollidor, del qual en participa tota la Comunitat Educativa. Som sensibles a la interculturalitat i al diàleg interreligiós. A La Salle, la persona de l'alumne/a és el més important.

- **Educació integral**

Als Centres La Salle fonamentem la nostra acció educativa en una formació integral de la persona, des d'una concepció cristiana d'aquesta persona i del món. Per això, la formació engloba aquestes capacitats de l'alumne/a: intel·lectuals, relacionals, emocionals, físiques, axiològiques i transcendents.

- **Educació en valors**

Per a La Salle són prioritaris els valors de:

- ✓ la responsabilitat
- ✓ la creativitat
- ✓ la justícia
- ✓ la convivència
- ✓ la interioritat
- ✓ la transcendència

A La Salle formem ciutadans/es responsables, oberts a l'altre, crítics i compromesos, amb capacitat per a afrontar els reptes de la societat en què vivim.

1.2 L'informe a la UNESCO de la Comissió Internacional sobre l'Educació per al segle XXI

«La tolerància, estableix l'article 1r de la Declaració de la UNESCO de novembre de 1995, consisteix en el respecte, l'acceptació i la valoració de la rica diversitat de les cultures del nostre món... La tolerància consisteix en l'harmonia en la diferència.» Per a fer possible aquesta harmonia, cal forjar al llarg de tot el procés educatiu (és a dir, al llarg de tota la vida) actituds de disposició a escoltar, de voluntat de diàleg, d'interacció, d'enriquiment recíproc. Infondre a totes les famílies, escoles, organitzacions privades i públiques l'acompliment dels quatre pilars que la comissió presidida per Jacques Delors va establir per a l'educació al segle XXI: aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a ser i aprendre a viure junts.»

L'educació: hi ha un tresor amagat a dins

1.3. Legislació vigent

La Llei Orgànica d'Educació de 2/2006, de 3 de maig estableix a l'article 121 apartat 2n, l'obligatorietat que tots els centres elaborin un Pla de Convivència i l'incloguin dins el Projecte educatiu de centre.

El Decret 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya reforça el caràcter educatiu que han de tenir els processos i les accions que s'empren, tant per prevenir com per corregir conductes inadequades, amb la finalitat de satisfer el dret al desenvolupament personal i el deure d'aprendre i mantenir actituds de responsabilitat per a resoldre conflictes de convivència.

Instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres. Curs 11-12 inclou les actuacions del centre relacionades amb la convivència escolar

En el marc de la Llei d'educació (especialment dels articles 30 a 38), el Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius determina que les normes d'organització i funcionament del centre han de ser coherents amb el fet que l'aprenentatge i la pràctica de la convivència són elements fonamentals del sistema educatiu. La disposició transitòria primera.1 del mateix Decret dóna als centres el termini d'un any, que fineix l'estiu de 2011, per adaptar a les previsions del Decret (singularment del que estableixen els seus articles 23, 24 i 25) les normes d'organització i funcionament del centre.

Així mateix, d'acord amb l'article 32 de la Llei d'educació, els centres poden resoldre, mitjançant els processos de mediació establerts als articles 23 a 28 del Decret 279/2006, que continuen vigents, els conflictes generats per conductes dels alumnes contràries a les normes de convivència o greument perjudicials per a la convivència del centre, llevat de les excepcions previstes en l'article 25 del Decret 279/2006. També es pot oferir la mediació com a estratègia de reparació o de reconciliació un cop aplicada una mesura correctora o una sanció per tal de restablir la confiança entre les persones i millorar el clima escolar, d'acord amb l'article 30.5 de la Llei d'educació.

L'aplicació de mesures correctores per conductes contràries a les normes de convivència del centre ha de seguir el procediment establert en la normativa vigent. No podran imposar-se sancions per conductes greument perjudicials per a la convivència del centre sense la instrucció prèvia d'un expedient segons la forma indicada en l'article 25 del Decret d'autonomia dels centres educatius. Les mesures correctores i les sancions s'han d'ajustar al que estableixen els articles 34 a 37 de la Llei d'educació.

Cada centre gestiona les situacions potencialment conflictives tenint en compte els criteris pedagògics del seu projecte educatiu en el marc del que estableix el títol III de la Llei d'educació i el que s'indica en els paràgrafs anteriors. Pot comptar també amb l'assessorament dels professionals dels serveis educatius i, si escau, de la Inspecció d'Educació. En casos particularment complexos o que no es poden resoldre pels canals ordinaris, qualsevol membre de la comunitat educativa pot adreçar-se a la Unitat de Suport a la Convivència Escolar del Departament d'Ensenyament (telèfon 935.516.968 i adreça electrònica info.ensenyament@gencat.cat), que ofereix assessorament telefònic, i també presencial en el cas que els serveis territorials ho considerin necessari.

Projecte de Convivència. Generalitat de Catalunya. Departament l'Educació. El **Projecte de convivència** és el document que engloba el conjunt d'accions encaminades a la millora de la convivència en el centre educatiu i, per tant, recull les intervencions que el centre docent desenvolupa per tal de capacitar tot l'alumnat i la resta de la comunitat educativa per a la **convivència i la gestió positiva de conflictes**.

Aquestes accions poden anar adreçades a la millora de la convivència a **l'aula, al centre o a l'entorn**, en el ben entès que la permeabilitat entre aquests tres àmbits d'intervenció afavoreix la transferència d'aprenentatges, **valors, creences, actituds i hàbits relacionals**.

També recull els mecanismes que el centre estableix a l'hora de **resoldre els conflictes** que es produeixen en els tres àmbits als que s'ha fet esment (aula, centre, entorn) i de crear una **atmosfera de treball i convivència** segura i saludable.

El **Projecte de convivència** representa per als centres una manera de pensar en com treballar el desenvolupament personal i col·lectiu de cada alumne.

2. EL MARC DEL PLA DE CONVIVÈNCIA

2.1 Característiques del Centre i del seu entorn

2.1.a Sant Celoni

Situació geogràfica i dades d'interès del municipi

El municipi de Sant Celoni està situat a l'extrem de llevant del Vallès Oriental, en contacte amb la Selva i el Maresme, centrat per la vall mitjana de la Tordera. A mig camí entre Barcelona i Girona, esdevé un nucli estratègic en l'eix de comunicació més important de Catalunya amb Europa i és també portal privilegiat del Montseny i del Montnegre-Corredor, espais naturals de gran riquesa i bellesa paisatgística. Al bell mig de la conca de la Tordera, la vila es configura com el punt principal de referència del Baix Montseny, comarca natural poblada des de molt antic.

El terme municipal és de 65,23 km² i limita amb els municipis de Sant Iscle i Sant Cebrià de Vallalta (S), Tordera (SE), Fogars de la Selva (NE), Sant Feliu de Buixalleu i Riells (N), Gualba (N), Campins (N), Fogars de Montclús (NW), Santa Maria de Palautordera (W) i Vallgorguina (S).

La ubicació de la vila és al peu del Montseny. A part de concentrar població al nucli urbà, Sant Celoni compta amb un agregat, la Batllòria, a uns 5 quilòmetres de distància. Els barris que formen Sant Celoni són: Baix Montseny, el Turó, Molí Paperer, Illes Belles, Sant Ponç, Les Borrelles i Sant Llorenç de Vilardell. A més, el terme municipal inclou les urbanitzacions següents: Can Coll, Cal Batlle, Els Boscós del Montnegre i Royal Park.

*Situació geogràfica del municipi a la comarca del Vallès Oriental
Font: Mapa elaborat pel Consell Comarcal del Vallès Oriental*

2.1.b Indicadors socioeconòmics de Sant Celoni

Sant Celoni (082021)Vallès Oriental

Població (2019)	17.904
Superfície (km2)	65,23
Altitud (m)	152
Longitud (°)	2,491897
Latitud (°)	41,689367

POBLACIÓ PER SEXE

- Dones: 8965
- Homes: 8939

POBLACIÓ PER EDAT 2019:

- 0 – 14 anys: 3031
- 15 – 64 anys: 11762
- 65 a 84 anys: 2613
- 85 i més: 498
- TOTAL: 17904

TAXA DE NATALITAT/ 1000 habitant: 7'3 (2009)

RENDA FAMILIAR DISPONIBLE PER HABITANT (en milers d'euros): 15'1

Pel que fa als centres educatius del poble:

Centre Públics:

- ✓ LLI Municipal El Blauet
- ✓ CEIP JOSEP PALLEROLA (EI- EPO- ESO)
- ✓ IES Baix Montseny (ESO i BAT)
- ✓ CEIP la Tordera (EI i EPO) Mancomunada amb l'Ajuntament de Sta M. Palautordera)
- ✓ CEIP Soler de Vilardell (EI i EPO)

Centres concertats

- ✓ Escola l'Avet Roig (Ei, EPO i ESO- BAT 20-21)
- ✓ Cor de Maria (EI, EPO i ESO)
- ✓ La Salle (EI, EPO i ESO)
- ✓ LLI Escola Pascual

2.1.c Dades de La Salle Sant Celoni

La Salle Sant Celoni, fundada l'any 1911, aposta per un projecte educatiu centrat en l'alumne en els seus vessants tècnic, humà, intel·lectual i professional. Formem una gran comunitat educativa: els alumnes, els professors, els pares d'alumnes, el personal de serveis i les empreses. Tots compromesos en la formació de persones responsables, solidàries, creatives i justes, posant èmfasi en l'alumne i convertint-lo en protagonista de la seva educació.

La Salle es preocupa per l'atenció personalitzada a l'alumne i el seu desenvolupament integral. Una educació en valors atenta a l'entorn en el que viu l'alumne i compromesa en la transmissió d'un sentit crític.

Qualitat i educació són les raons de ser de La Salle Sant Celoni. Així ho demostren els programes innovadors que estimulen i potencien el desenvolupament de l'alumne posant especial èmfasi en la vessant intel·lectual, motriu i emocional.

Aquesta oferta educativa ve de molt lluny i està avalada pels milers de persones de Catalunya i d'arreu del món que han passat pels nostres centres, que han rebut una formació que els ha permès desenvolupar-se com a persones en els llocs on han viscut.

3. OBJECTIUS

3.1. Objectius generals

Segons els Departament d'Ensenyament els objectius generals proposats són:

- Elaborar un projecte global amb la participació de tota la comunitat educativa per tal de gestionar i orientar les actuacions i els processos.

- Potenciar l'equitat educativa i el respecte a la diversitat.
- Ajudar a cada alumne/a a relacionar-se amb ell mateix, amb els altres i amb el món.
- Promoure la implicació i el compromís de tots els agents educatius en la millora de la convivència en el centre i l'entorn.
- Garantir una aplicació ferma i flexible de les normes.
- Fomentar la cultura de mediació com a eina bàsica en la gestió del conflicte.
- Contribuir a una cultura de la pau i la no violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones.

En el Pla de convivència de la Salle Sant Celoni aquests objectius generals es concreten en:

• **Educar per a la convivència**

Fomentar que els nois i noies es coneguin i es respectin a ells mateixos i als seus companys i companyes és, sens dubte, una tasca que no es pot deixar a l'atzar. D'aquí la necessitat de sistematitzar accions educatives específicament adreçades a la construcció de valors i al desenvolupament de la competència social de tot l'alumnat.

• **Prevenir les conductes problemàtiques**

Construir un clima de convivència positiu al centre requereix, igualment, preveure aquelles situacions conflictives que, si no es detecten i reconduïxen a temps, poden derivar en conductes contràries a la convivència. Per tant, cal comptar amb mecanismes de detecció de conductes problemàtiques i amb estratègies de prevenció per evitar-les. La tasca tutorial resulta especialment efectiva.

• **Intervenir enfront els conflictes**

Quan la convivència es deteriora per l'existència de conflictes que poden afectar al nostre centre i a les persones que l'integren, s'obre una doble via d'intervenció:

- a) **Mediadora:** Posa l'accent en el compromís del propi alumnat en la gestió dels conflictes i en l'exercici voluntari dels seus drets i deures (**Model de les 3 R abans esmentat**).
- b) **Reglamentària:** Regula les mesures correctores externes i les sancions aplicables en els casos de conductes contràries a la convivència. En canvi, quan els conflictes són deguts a trastorns psicològics o experiències vitals en certa manera traumàtiques, la intervenció ha de concretar-se en mesures de caire terapèutic.

3.2. Objectius específics

Segons els Departament d'Ensenyament els objectius específics proposats són:

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	INDICADORS	INSTRUMENTS	EVIDÈNCIA DE SEGUMENT	REALIT ZAT
1- Elaborar un projecte de convivència global amb la participació, la implicació i el compromís de tota la comunitat educativa.	1.1 Crear o dinamitzar una Comissió de convivència amb un enfocament clarament proactiu i preventiu i un format flexible i plural.	<ul style="list-style-type: none"> - Representació i participació de tota la comunitat educativa i la - Participació agents externs - Existència d'una acta valorativa amb propostes de millora sobre les actuacions i processos adoptats en relació amb la convivència des de la comissió - Periodicitat de les reunions. Organigrama de trobades. 	<ul style="list-style-type: none"> - Actes de les reunions - Expedients - Pla d'actuació de la comissió - Calendari trobades 	Al llarg del curs	
	1.2 Elaborar una estructura organitzativa capaç de donar continuïtat i coherència a les diferents accions convivencials	<ul style="list-style-type: none"> - Incorporació dels objectius i valors convivencials en el Projecte educatiu i en la resta de documents del centre. - Concreció en la Programació general anual de centre d'actuacions que donin resposta als objectius de convivència - Incorporació de l'ús de TAC en la comunicació interna i externa del centre 	NOFC PGA .Cap d'estudis.	Novembre Novembre	
	1.3. Potenciar la participació, la representativitat i la corresponsabilitat de tots els agents de la comunitat educativa en la vida del centre.	<ul style="list-style-type: none"> - Relació d'espais de participació i persones que en formen part : (associacions, comissions, web, la revista del centre...) - Existència d'espais de participació, diàleg i decisió on l'alumnat pugui fer les seves aportacions. - Existència d'una distribució de responsabilitats, càrrecs, tasques i funcions equilibrades: Intervenció a l'aula d'homens i dones en l'exercici professional. Representació paritària en els càrrecs de responsabilitat i representació del centre. Orientació professional no estereotipada per raons de gènere. - Perfil dels delegats i delegades (representativitat, lideratge, capacitat de decisió, prestigi...) - Participació de les famílies en les activitats programades relacionades amb la convivència. - Participació del personal d'administració i serveis en les activitats programades relacionades amb la convivència. - Existència d'una AMPA col·laboradora. 	Consell escolar (actes) AMPA actes i reunions	Durant el curs	
	1.4 Afavorir la comunicació en el centre educatiu.	<ul style="list-style-type: none"> - Transmissió de la documentació del centre (PEC, PCC, RRI, PAT, PdC., PLC, etc.) a la comunitat educativa. - Transmissió efectiva i regular dels acords que es prenen en diferents instàncies del centre educatiu: consell escolar, claustre, junta de delegats... - Existència de canals de comunicació entre: 	Indicadors del PAT Registre d'incidències Bústia Ampa	Final de curs Reunions de l'Equip Directiu setmanals	

		<ul style="list-style-type: none"> - Docent- alumnat - L' alumnat - Docent -docent - Docent –alumnat -família - Interdepartamental - Direcció -equip docent/claustre - Direcció -serveis educatius - inspecció - entre educatiu- agents externs –AMPA -entitats <p>-Existència d'eines de comunicació: revistes, webs, blogs, fòrum virtual, correu electrònic, taulell de novetats, bústia de suggeriments ampa i intranet de centre.</p> <p>-Existència de comunicació directa i regular amb les famílies. Entrevistes</p>		Reunions AMPA.	
	1.5. Construir una xarxa educativa i de col·laboració entre el centre i els agents educatius de l'entorn.	<p>Relació de grups de treball o comissions en què hi participen membres de l'entorn (administració, entitats local, mitjans de comunicació, etc.)</p> <p>- Relació de xarxes de centre Reunió coordinació pedagògica.</p>	<p>COS - CAD</p> <p>-Xarxes d'escolaritat</p> <p>- Pla de treball EAP</p> <p>Reunions Coord, Pedag.</p>	ACTES COS CAD	

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	INDICADORS	INSTRUMENTS	EVIDÈNCIA DE SEGUIMENT	REALITZAT
2- Potenciar l'equitat i el respecte a la diversitat de l'alumnat.	2.1 Garantir l'òptima incorporació dels nous membres de la comunitat educativa en la cultura del centre.	<ul style="list-style-type: none"> - Existència i difusió de protocols d'acollida de l'alumnat, famílies i professorat nou al centre - Incorporació de relació d'activitats en el Pla d'acció tutorial per a l'acollida del nou alumnat 	<ul style="list-style-type: none"> Pla d'acollida PAT indicadors 	Trimestral.	
	2.2 Promoure una cultura inclusiva que Respecti i valori les diferències i promogui la igualtat.	<ul style="list-style-type: none"> - Incorporació d'accions preventives en la Programació general anual del centre per garantir la igualtat d'oportunitats amb especial sensibilitat a les situacions de risc. - Periodicitat de les reunions de la Comissió d'Atenció a la Diversitat - Percentatge d'alumnat amb NEE (Necessitats Educatives específiques) que: promociona de curs / supera les diverses etapes - Recursos at diversitat de centre Existència de programacions multinivell Existència tutoria personalitzada 	<ul style="list-style-type: none"> PGA. actes Indicadors dades anuals qualitat PAT 	<ul style="list-style-type: none"> - Novembre del 18 - Final de curs Final de curs Orientació per alumne 	
	2.3 Incorporar en les Normes d'Organització i Funcionament de Centre la gestió de la diversitat cultural i religiosa, tal com es recull en les instruccions d'inici de curs.	<ul style="list-style-type: none"> - Incorporació en les Normes d'Organització i Funcionament de Centre del respecte a la diversitat cultural dins dels límits que s'estableixen en les instruccions d'inici de curs 	<ul style="list-style-type: none"> NOFC 	Fi de curs	
	2.4 Establir accions que visibilitzin les diferents cultures existents al centre.	<ul style="list-style-type: none"> - Ús de materials adequats a la diversitat cultural, sense estereotips ni prejudicis (generalitzacions i interpretacions culturalistes, sexistes, homofòbiques, xenofòbiques, etc) 	<ul style="list-style-type: none"> Reflexió del dia a dia, llibres de text Correus 	Pla de Pastoral. Revisió trienal dels llibres de text.	
	2.5 Garantir l'escolarització de tothom i la reincorporació de l'alumnat absentista	<ul style="list-style-type: none"> - Percentatge d'alumnat absentista i d'abandonament escolar - Elaboració d'un Pla Individual d'actuacions específiques per a l'alumnat que s'incorpora al centre després d'un període d'absentisme 	<ul style="list-style-type: none"> - Indicadors Dades anuals - PI - Acollida 	<ul style="list-style-type: none"> Trimestral Revisions PI Arxiu alumne 	
	2.6 Promoure la participació de l'alumnat en el teixit associatiu de l'entorn	<ul style="list-style-type: none"> Existència d'una relació d'entitats de l'entorn que treballen coordinadament amb el centre educatiu 	<ul style="list-style-type: none"> Xerrades Ajuntament jove Entitats AP,s XARXA 	Final de curs Valoració FAIG 4t.	

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	INDICADORS	INSTRUMENTS	EVIDÈNCIA DE SEGUIMENT	REALITZAT
3- Ajudar cada alumne/a a relacionar-se amb si mateix, amb els altres i amb el món.	3.1 Potenciar les competències personals relacionades amb l'aprendre a pensar, l'aprendre a ser i l'aprendre a conviure i habitar el món.	<ul style="list-style-type: none"> - Existència d'espais i temps a l'aula per poder gaudir de períodes de silenci - Existència d'activitats i esdeveniments que afavoreixin la creació de lligams afectius entre els membres de tota la comunitat educativa - Existència en el marc de l'acció tutorial d'objectius, activitats i metodologies que promoguin l'educació en valors i el creixement personal 	<p>Projecte HARA</p> <p>Celebracions</p> <p>PAT</p>	<p>Coord HARA</p> <p>Celebracions fetes</p> <p>trimestral</p>	
	3.2 Potenciar la competència comunicativa de l'alumnat adequant-la als diferents contextos socials i culturals.	<ul style="list-style-type: none"> - Incorporació en les programacions de les diverses àrees curriculars de continguts que potenciïn la capacitat comunicativa (verbal, no verbal, artística, ús de les TIC) de l'alumnat - Relació d'activitats extraescolars organitzades pel centre relacionades amb aspectes comunicatius (idiomes, artístiques, ús de les TIC, etc) 	<p>Veure programacions</p> <p>Escola anglès i música</p>	<p>Valoració trimestral</p>	
	3.3 Educar infants i joves en el desenvolupament de valors instrumentals (respecte, esforç, responsabilitat, etc) i de compromís cívic que els permetin formar-se com a futurs ciutadans responsables i compromesos.	<ul style="list-style-type: none"> - Relació d'actuacions que potencien la coresponsabilitat de l'alumnat en la gestió de la seva aula i la participació en el centre i l'entorn - Relació d'accions de servei comunitari APS. - Ús en les mesures correctores a les conductes contràries a les normes de convivència d'accions educatives en benefici de la comunitat, tant dins com fora del centre. 	<p>Consell escolar</p> <p>Padrins de lectura</p> <p>Projectes AP,S</p> <p>Mesures correctores de les notificacions de faltes i expedients</p>	<p>Fi de curs</p> <p>Fi de curs. Comissió de convivència o Cap d'estudis</p>	

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	INDICADORS	INSTRUMENTS	EVIDÈNCIA DE SEGUIMENT	REALITZAT
4- Garantir l'aplicació ferma i flexible de les normes bàsiques	4.1 Potenciar la gestió participativa de la norma amb la implicació de la comunitat educativa en la seva elaboració.	- Inclusió en el Pla d'acció tutorial del treball i elaboració de normes bàsiques d'aula	PAT	Revisió PAT trimestral	
	4.2 Garantir la difusió i l'aplicació de la norma.	- Existència d'una normativa breu, clara i coherent. Normes de convivència	NOFC	Inici de curs	
	4.3 Garantir l'assistència real a classe de tot l'alumnat.	- Existència d'un protocol comunitari o pla d'absentisme i acompanyament a l'escolarització en coordinació amb l'administració local.	Pla d'absentisme	Seguiment Coord Pedagògica indicadors	
	4.4 Concretar en les Normes d'Organització i Funcionament de Centre l'aplicació immediata del règim disciplinari previst al Decret 102/2010 de 3 d'agost, sobre Autonomia de centre.	- Concreció en les Normes d'Organització i Funcionament de centre del procés sancionador establert en el decret mitjançant un protocol d'actuacions fix - Existència de mesures que garanteixin la seguretat de les persones i les instal·lacions del centre Pla de riscos, simulacres..	NOFC Normes de convivència Pla de riscos.	Presentació NOFC Revisió Pla de riscos.	
	4.5 Elaborar protocols per a la millora de la convivència en coordinació amb altres professionals (seguretat pública i serveis socials del territori).	- Existència de protocols propis d'àmbit convivencial per atendre diverses situacions de conflicte	Protocols xtec	Si calen activar	

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	INDICADORS	INSTRUMENTS	EVIDÈNCIA DE SEGUMENT	REALITZAT
5- Fomentar la cultura del diàleg com a eina bàsica en la gestió del conflicte.	5.1 Sensibilitzar la comunitat educativa en la importància de l'hàbit del diàleg i la gestió positiva dels conflictes.	- Relació d'actuacions de sensibilització portades a terme en el centre sobre temes de convivència	Registre de xerrades del Mossos,i de la diputació; tant a pares com a alumnes	Valoració activitats per part del responsable	
	5.2 Organitzar el servei de mediació al centre amb la participació dels diferents membres de la comunitat educativa.	- Existència d'un servei de mediació en el centre - Nombre de casos atesos mitjançant el diàleg i la mediació	Acta de formació Casos atesos		

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	INDICADORS	INSTRUMENTS	EVIDÈNCIA DE SEGUIMENT	REALITZAT
6- fomentar la cultura de la mediació com a eina bàsica n la gestió del conflicte	Construir una xarxa educativa i de col·laboració entre el centre i els agents educatius de l'entorn.	<ul style="list-style-type: none"> • Relació de grups de treball o comissions en el centre en què hi participen membres de dos o més sectors diferents de la comunitat educativa • Relació de trobades formals i informals amb els diferents membres de la comunitat educativa. • Incidència participativa de les famílies en l'educació en valors i actituds i la resolució de conflictes. • Relació de les actuacions de sensibilització portades a terme en el centre sobre temes de convivència. • Relació de grups de treball o comissions en què hi participen membres de l'entorn. • Relació de coordinacions i col·laboracions amb el mitjans de comunicació locals • Relació de coordinacions i col·laboracions amb l'administració local. • Relació de coordinacions i col·laboracions amb entitats locals. • Participació de l'alumnat en les activitats que promouen les entitats culturals, esportives i de lleure de l'entorn. • Participació en xarxes de centres. 	CAD COS Xarxa pla educatiu entorn		
	Desenvolupar les competències personals i socials mitjançant l'educació en la participació i la ciutadania.	<ul style="list-style-type: none"> • Actuacions que potencien la corresponsabilitat de l'alumnat de la gestió de la seva aula i la participació en el centre i l'entorn • Actuacions que desenvolupin de manera pràctica el currículum de ciutadania. • Percentatge d'alumnat que participa en iniciatives i projectes de voluntariat i associacions. 	Programacions aula APS		

	Participar en iniciatives i projectes compromesos en la cultura per a la pau.	<ul style="list-style-type: none"> Existència d'activitats per fomentar la cultura de pau i els drets humans adreçades a tot el col·lectiu del centre (conflictes locals, nacionals, internacionals, etc., del present i del passat). 	Pastoral accions		
--	---	--	------------------	--	--

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	INDICADORS	INSTRUMENTS	EVIDÈNCIA DE SEGUIMENT	REALITZAT
7. Contribuir a una cultura de la pau i la no-violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones.	Aconseguir un clima de centre que promogui les relacions harmòniques entre tota la comunitat educativa i la capacitat de tots els actors per a resoldre els conflictes que sorgeixin de manera no-violenta.	<ul style="list-style-type: none"> Projectes compartits. Relació d'accions o campanyes de compromís cívic en el centre. Relació d'activitats cooperatives: Relació d'activitats o tasques organitzades de forma cooperativa entre el professorat, i entre el professorat i altres agents educatius. 	ACCA pla		
	Participar en iniciatives i projectes compromesos en la cultura per a la pau. (activitats i objectius descrits al Pla JUSP, annex al Pla de Pastoral)	- Seguiment dels objectius del Pla de Pastoral i del Pla JUSP	Memòria i avaluació del Pla de Pastoral i del Pla JUSP		
	Formar les persones per a què siguin capaces d'informar-se, entendre i analitzar críticament situacions de conflicte social, de violència i de pau.	-En el currículum estan introduïts coneixements sobre la pau, els drets humans i la comprensió del món.			

Com a instruments no posaries el Pla de Missió Compartida, i Educació viària a P5, parles de les colònies i altres sortides??

Pla de convivència de la Salle Sant Celoni aquests objectius es concreten en les propostes següents:

- Aconseguir alumnes ben educats (la bona educació obre portes, la mala educació les tanca)
- Respectar els companys/es, el professorat, el personal del centre i la família
- Saber relacionar-se de manera empàtica
- Respectar la diversitat i les diferències
- Saber valorar el treball de les altres persones i del professorat.
- Fomentar l'assistència a classe com un deure de tot l'alumnat i un requisit imprescindible per a l'aprenentatge dels continguts de cada matèria.
- Ser puntual com a valor propi i per respecte al temps de les altres persones.
- Incentivar accions tutorialis específiques sobre els riscos de l'alcoholisme, tabaquisme, drogues...
- Educar per al descans i dormir les hores necessàries a la nit per poder treballar i assimilar bé a classe.
- Aprendre a escoltar i saber intervenir per torn.
- Treballar, de manera transversal, els valors inclosos en el Caràcter Propi.
- Aprofitar una situació conflictiva per treballar amb l'alumnat els valors del respecte, la tolerància, la no violència, l'honradesa, el treball i la responsabilitat.
- Explicar els canals de comunicació i graus d'intervenció davant situacions conflictives.

Tot plegat, el que cerca és crear una bona convivència a través de:

- ✓ Impulsar les relacions entre tots els membres de la comunitat educativa.
- ✓ Aconseguir la integració efectiva de tot l'alumnat.
- ✓ Promoure la implicació de tots els membres de la Comunitat Educativa.
- ✓ Prevenir conflictes.

Per altra banda, i respecte al fet de prevenir els conflictes i, si n'és el cas, la gestió positiva d'aquests i per a aconseguir-ho La Salle Catalunya proposa sis eixos fonamentals d'actuació:

1. CONSTRUCCIÓ DE VALORS I ACTITUDS DE CONVIVÈNCIA

Perquè la convivència no és l'absència de conflicte, sinó que està relacionada amb l'exercici responsable de la nostra llibertat individual i amb la implicació en els projectes col·lectius.

2. CONVIVÈNCIA EN UN ENTORN DEMOCRÀTIC

Hom ha de poder participar en aquells àmbits on les decisions l'afecten, en la mesura que es tracti de qüestions de regulació de la convivència.

3. INTERCULTURALITAT

En tant que entenem la diversitat com a riquesa i la tolerància com un repte que s'ha d'articular a partir del coneixement mutu.

4. IGUALTAT DE GÈNERE

Perquè la igualtat de drets s'ha de materialitzar en una igualtat efectiva, tot eliminant aquelles restes discriminatòries que romanen en les nostres pràctiques socials.

5. PREVENCIÓ DE LA CONFLICTIVITAT I MEDIACIÓ PER A LA RESOLUCIÓ DELS CONFLICTES

En la mesura que el conflicte erosiona la convivència, que la ruptura en la resolució del mateix perllonga la situació, i que aquest es dona en una circumstància que el facilita.

6. INTERVENIR EN LES RELACIONS INTERPERSONALS I AUTOREFLEXIÓ DE L'ALUMNAT

- Actuacions a l'aula pel que fa a conductes, actituds, manifestacions.
- Comprensió de la gestió de la vida social a cada aula i fomentar l'autoreflexió.
- Coordinació del professorat.
- L'aula com espai d'implicació, d'autonomia i de comunicació.

4. MARC ORGANITZATIU

Si bé de forma dispersa cal reconèixer que són molts i diversos els actors que participen en la creació i millora de la convivència al centre: l'alumnat, el professorat, els tutors i tutores, el Coordinador pedagògic, l'Equip Directiu, el Personal d'Administració i Serveis, les famílies, l'AMPA,...

El centre necessita una organització que gestioni, articuli i doni sentit a les actuacions i processos per poder afavorir el clima de convivència.

El Pla de Convivència ha de ser un document viu, interrelacionat i coherent amb la resta de documents del centre i ha d'establir les funcions de les diferents comissions i/o agents educatius que hi intervenen. En aquest punt tractarem la concreció del pla de convivència amb el PCC i el PEC.

4.1 Gestió i organització educatives

La Salle Sant Celoni, com a institució educativa cristiana, i la seva Comunitat educativa, en particular, han de vetllar per a l'existència d'una bona convivència en el centre i entre tots els seus membres. Per assolir-ho hi són implicats:

- L'Equip Directiu i el Personal docent
- Personal d'Administració i Serveis
- L'Alumnat
- L'AMPA i les Famílies
- L'Agrupament Escolta Erol

La responsabilitat de l'execució del Pla de convivència és de la Comissió de Convivència del centre.

L'Equip directiu, juntament amb el Coordinador/a pedagògic/a, promourà el compliment dels objectius del Pla de convivència i avaluarà, en finalitzar el curs, l'assoliment dels seus objectius. Les accions de millora que es vulguin introduir, fruit d'aquesta avaluació, seran comunicades a la Comissió de Convivència.

És imprescindible el treball en conjunt i la coordinació de tot el claustre de professors basant l'organització en una doble gestió, la coordinació horitzontal i la vertical. Les decisions preses en una d'aquestes afecten l'altra, ja que són interdependents. A l'hora de dissenyar les estructures de coordinació del centre cal tenir en compte:

- Creació d'estructures definides, però flexibles
- Unitats autònomes i implicades
- Competències clares però adaptables
- Amb equilibri entre responsabilitats i competències
- Facilitadores de dinàmiques que afavoreixin un clima de centre integrador.
- Cohesionades
- Amb un desenvolupament ajustat de recursos i competències
- Que facilitin la innovació
- Amb lideratge, participació i negociació
- Han de comunicar objectius i valors
- Han de sumar interessos i esforços
- S'ha de valorar i treballar el clima del centre
- Valorar el temps i recursos
- Amb equilibri entre innovació i rendibilitat d'esforços
- En constant revisió i avaluació. Actitud reguladora del procés:
 - Avaluar per motivar i canviar.
 - Referida a objectius i incorporant-hi el procés.
 - Autoavaluació. Reflexió interna per millorar.
 - Generar cultura d'avaluació.
 - Amb memòria i transferència per perdurar en el temps i evolucionar.

4.2. Concreció del Pla de Convivència en els documents de centre: PCC i PEC:

Concreció del PdC en el Projecte Educatiu de centre	
Principis educatius, concepció d'escola, concepte d'educació	<ul style="list-style-type: none"> - Promoure la reflexió i posterior debat, l'explicació i l'aclariment del professorat en el que fa referència al seu concepte d'educació, a les finalitats que persegueix i a la valoració de la pròpia experiència, com també de les propostes de l'administració educativa. - Acordar criteris i dotar de coherència la intervenció educativa: implicació de tot el claustre.
Anàlisi de la realitat social i escolar.	<ul style="list-style-type: none"> - Contemplar els canvis de la realitat social que afecta l'escola, tant en el centre com en el seu entorn i els les revisions del projecte.
Objectius educatius	<ul style="list-style-type: none"> - Treballar per la igualtat d'oportunitats
Organització general de centre	<ul style="list-style-type: none"> - Avançar cap a fórmules organitzatives àgils i eficients que garanteixen el debat i l'execució dels seus acords tant en un sentit horitzontal (nivells i cicles) com vertical (departaments, comissions...) - Crear condicions adients per a la coordinació i la interrelació, que permeti i afavoreixi el treball cooperatiu i l'organització de la resposta més adient per atendre les necessitats dels alumnes,
Coordinació amb els diferents sectors de la comunitat educativa.	<ul style="list-style-type: none"> - Avançar en la participació de tota la comunitat així com l'articulació de recursos i institucions de la comunitat en l'activitat de l'escola. - Coordinació amb els diferents serveis educatius. - Mesures de relació amb les famílies. - Planificar i organitzar activitats de participació amb les famílies del grup classe, a nivell individual i col·lectiu per definir i consensuar actuacions conjuntes. - Preveure tems i espais per aquesta coordinació. - Establir mesures per a la detecció de situacions de risc familiar que incideixen en la competència social i escolar de l'alumne. - Analitzar si les mesures previstes són coherents amb el Caràcter propi de centre i el PEC. - Planificar itineraris que permetin la participació de l'alumnat en la elaboració i revisió de les normes (potenciar el delegat i la representació efectiva en el consell escolar.) - Implantar estratègies per millorar la convivència - Mesures de resolució de conflictes. - Mediació del conflicte entre iguals, en la relació alumne/professor i en la relació família/escola.

Concreció del PdC en el Projecte Curricular	
Objectius generals	<ul style="list-style-type: none"> - Afavorir espais de reflexió professional de formació i d'actualització. - Plantejar els objectius en termes amplis que han de desenvolupar les capacitats cognitives, d'autonomia i socialització. - Els objectius han d'ésser explicitats al professorat i compartits per l'alumnat. - Realitzar la revisió d'objectius al llarg del procés. - Permetre desenvolupar un currículum obert, flexible i globalitzador en el marc de les diferents mesures curriculars. - Incorporar la interacció de l'alumnat com a eina de consecució d'aprenentatges i de regulació de la convivència.
Criteris metodològics	<ul style="list-style-type: none"> - Establir criteris metodològics consensuats i vinculats a tot l'equip docent. - Diversificar estratègies, instruments materials didàctics perquè sigui possible el respecte als diferents estils d'aprenentatge, interessos i motivacions sempre amb la intenció de desenvolupar al màxim les capacitats dels alumnes, - Promoure activitats obertes que garanteixin la participació de tot l'alumnat. - Permetre la participació de l'alumnat en decisions didàctiques. - Plantejar activitats diferents per treballar un mateix contingut. - Garantir i estimular l'autonomia de treball de l'alumnat. - Possibilitat a l'alumnat les estratègies d'autoregulació de l'aprenentatge. - Assegurar l'equilibri en el temps de dedicació a les diferents dinàmiques de

	<p>treball.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Incorporar activitats d'avaluació. - Programar activitats amb grups interactius que garanteixin l'aprenentatge de tot els membres del grup.
Criteris generals sobre l'avaluació	<ul style="list-style-type: none"> - Avaluar en funció dels objectius establerts. - Consensuar criteris comuns d'avaluació i informar-ne a l'alumnat. - Avaluació a partir de l'observació i la regulació del procés, de la consideració de l'avaluació inicial i el desenvolupament individual de cadascú. - Realitzar registres clars i àgils de recollida de les observacions sobre diferents aspectes de l'alumnat i el context. - Fer seguiment diari del procés d'aprenentatge a través de l'equip educatiu. - Ús d'instruments d'avaluació diferents. - Implantar estratègies d'autoavaluació - Establir criteris comuns per donar i rebre informació a pares i alumnes, - Revisar les mesures metodològiques posades en marxa en la seva proposta individual que l'alumne no ha assolit el grau esperat. - Informar l'alumnat i els pares sobre els resultats obtinguts - Analitzar els models d'informes per ajustar-los a allò que realment d'avaluar. - Avaluar la pràctica educativa per analitzar les dificultats i adoptar estratègies per resoldre-les.
Criteris i procediments	<ul style="list-style-type: none"> - Organització dels equips docents des de la perspectiva de cicle com a eina que facilita la coordinació curricular i els seguiments individualitzats compartits entre tot el professorat. - Organització del professorat òptima. - Organització i intervenció del professorat en la gestió de la convivència i en la resolució de conflictes.
Programacions didàctiques	<ul style="list-style-type: none"> - Utilitzar estratègies d'aprenentatge globalitzadores i participatives. - Diversificar les relacions de comunicació (treball cooperatiu, autònom...)
Organització de l'orientació educativa i PAT	<ul style="list-style-type: none"> - Reflexionar sobre la responsabilitat de l'acció tutorial de tot el professorat del centre. - Potenciar la figura del mestre/a tutor/a. - El model de tutoria adaptat a les necessitats dels grups-classe - Pla d'acolliment: planificar activitats per acollir nous grups al inici de curs. - Planificar activitats per a la prevenció de l'absentisme escolar i fer-ne seguiment. - Planificar programes tutorials de millora de les habilitats socials de tots l'alumnat. - Detecció de situacions de risc familiar que poden incidir en la competència social i escolar de l'alumne/a amb la finalitat d'estructurar a intervenció de tots els agents educatius,

4.3 Concreció del Pla de convivència

La concreció del Pla de convivència es realitzarà mitjançant:

- Els 5 minuts de reflexió
- Les activitats de tutoria grupal programades en en el Pla d'Acció Tutorial de l'escola. En elles es fa especial esment a:
 - l'educació en valors
 - les habilitats socials (empatia, assertivitat)
 - la intel·ligència emocional
 - la interculturalitat
- Les activitats desenvolupades des de la classe de Religió , Missatge Cristià, tutoria...
- En les competències incloses en les programacions de les respectives matèries i crèdits.
- Les campanyes solidàries que es desenvolupen a l'escola:
 - Campanya de PROIDE
 - Recollida d'aliments: Càritas i Germanetes d'Arenys de Mar
 - Encesa solidària

4.4 La Comissió de convivència

El centre té constituïda una comissió de convivència amb la **composició** següent:

- La Directora del centre: M.Àngels Laparte
- Cap d'estudis d'EPO: Elisabeth Pantebre
- Cap d'estudis d'ESO: Xavier Català
- Un representant del professorat membre del Consell Escolar: Núria Vilaplana
- Un representant de l'AMPA membre del Consell Escolar: Sara Villegas
- Un representant dels Alumnes membre del Consell Escolar: Ricard Altés
- Coordinador de Pastoral: Alex Pereira
- La Coordinadora pedagògica: Natàlia Puigdefàbregas
- Coordinadora igualtat de Gènere: Montse Salla

El Director proposarà al Consell Escolar els membres que l'han de representar a la Comissió de convivència.

Les **funcions** que té assignades la Comissió de convivència són:

- a) Sensibilitzar sobre les necessitats i les possibilitats de millora en l'àmbit de la convivència.
- b) Participar activament en la diagnosi, el disseny i la implementació del PdC.
- c) Formular i recollir propostes a través dels diferents canals del centre.
- d) Garantir la participació i la representativitat dels diversos agents educatius.
- e) Proposar mesures de caire eminentment preventiu: Col·laborar en la planificació de les mesures preventives i correctores necessàries per garantir els drets i deures de

tota la Comunitat Educativa i per impedir que es cometin actes contraris a les normes de convivència del centre.

- a) Coordinar les diferents accions en matèria de convivència, assumint tasques de coordinació interna i externa: Resoldre i mediar en els conflictes plantejats.
- f) Convocar reunions periòdiques obertes amb l'assistència d'aquells agents de la comunitat educativa directament implicats en el desenvolupament d'una iniciativa determinada.
- g) Donar a conèixer la tasca que el centre realitza en vista a la millora de la convivència.
- h) Generar processos d'aprenentatge col·lectiu, propis d'una organització que aprèn comunitàriament i en xarxa.
- i) Planificar i gestionar els recursos necessaris a l'hora de dur a terme les actuacions previstes al PdC.
- j) Avaluar les diferents actuacions i processos i recollir-los en la Memòria anual de centre.
- k) Elaborar propostes de millora en el Pla anual de centre.

La Comissió de convivència es reunirà, durant el curs, un cop com a mínim, preferentment a la seva finalització i s'aixecarà acta del contingut tractat.

5. ASPECTES QUE CONSIDERA EL PLA DE CONVIVÈNCIA

5.1 Nivells d'intervenció

El Pla de Convivència, d'acord amb el Pla Marc de La Salle Catalunya, centra els esforços en dos nivells d'intervenció:

5.1.a L'educació dels valors i actituds que afavoreixen la convivència

Aquest punt pretén abordar tots els processos que han de contribuir que tot l'alumnat sigui competent en la relació amb si mateix, amb els altres i amb el món per tal de garantir-ne l'èxit acadèmic, personal, social i laboral.

5.1.b La resolució de conflictes, seguint el model de les 3 R, d'acord amb la normativa establerta.

Quan es produeixen situacions o deteriorament que atempten la convivència cal tenir previstos els mecanismes d'actuació. El Pla pretén abordar les diferents situacions de conflicte que es poden trobar als centres i proposar accions per recuperar la relació entre les parts en conflicte, reparar-ne els danys i aportar resolucions positives a aquestes situacions.

5.1c Organització escolar: Per garantir la bona convivència al centre són necessàries unes estructures horitzontals i flexibles que permetin la participació i la presa de decisions en el si d'una organització que treballa per projectes i comissions, tant internament com amb l'entorn.

5.2 Àmbits d'intervenció

Tant els nivells d'intervenció com el marc organitzatiu es treballaran en tres àmbits d'intervenció:

- A. Aula
- B. Centre
- C. Entorn

5.3 Temes a desenvolupar en cada nivell d'intervenció

5.3.a L'educació dels valors i actituds que afavoreixen la convivència.

Nivell Intervenció I - Valors i actituds

Acollida

Entesa com el conjunt sistemàtic d'actuacions que el centre posa en funcionament per guiar els membres de la comunitat educativa en la vida i cultura del centre.

Coeducació

Té per objecte la promoció d'una educació que potencia la igualtat real d'oportunitats entre nois i noies, homes i dones.

Es cerca l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de gènere, la integració explícita de la perspectiva de gènere als continguts d'aprenentatge i el respecte per la diversitat de l'alumnat.

Competència Social

Entesa com a capacitat per relacionar-se amb els altres. És el conjunt d'habilitats cognitives i emocionals que fan possible el desenvolupament com a persones, promouen el respecte, creen comunitat i ensenyen a viure en societat.

Comunicació

La competència comunicativa consisteix en saber expressar-se i interpretar diferents discursos, amb diferent nivell de domini i de formalització. De tots els elements que hem de tenir en compte a l'hora de comunicar-nos de manera efectiva, cal destacar l'adequació a la situació comunicativa i als diferents contextos socials i culturals.

Educació per a la pau i en valors

L'objecte de l'educació per a la pau és fomentar una cultura de pau i no-violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones.

Cultura de mediació

La mediació és un procés de gestió positiva de conflictes. Parteix del fet que quan es produeix un conflicte no es tracta de "guanyar jo - perdre tu", sinó de "guanyar jo – guanyar tu".

Els processos de mediació resulten molt efectius a l'hora de gestionar els conflictes que es produeixen entre persones que mantenen una relació de manera quotidiana.

Educació Emocional

Entesa especialment en la capacitat de comunicar-se mitjançant la creació de símbols i llenguatges que serveixin per establir relacions harmòniques amb un mateix i amb els altres i establir les relacions amb l'entorn.

Les competències personals relacionades amb l'equilibri emocional són imprescindibles per treballar en equip.

Inclusió

L'educació inclusiva és la que ofereix a tots els infants i joves expectatives d'èxit educatiu, sigui quina sigui la seva procedència, color, sexe, llengua, religió, discapacitat, altes capacitats, origen social o qualsevol altra condició.

L'escola que acull tothom ha d'oferir a cada alumne/a allò que li cal per desenvolupar les seves capacitats i treure'n el màxim rendiment.

Educació antiracista

El racisme és un sistema de dominació i d'iniquitat que té a veure sempre amb l'abús de poder. Un abús de poder que comporta discriminació, segregació social i explotació econòmica de ciutadans i ciutadanes. Aquesta discriminació i aquesta segregació es construeixen, es justifiquen i es desenvolupen socialment utilitzant interessadament algunes de les característiques ètniques o culturals de les víctimes.

El racisme pot ser institucional, quan s'exerceix des de les institucions públiques, o bé social, quan s'exerceix en l'àmbit de la vida quotidiana.

L'Educació no- racista treballa per desfer els estereotips i posar en evidència els prejudicis envers persones i grups i combat les agressions i els comportaments racistes, però no actua contra les causes més fondes i estructurals del racisme.

L'Educació antiracista, en canvi, situa la diversitat cultural en el context de la desigualtat social, en les relacions de poder i les desigualtats estructurals lligades a l'origen o a la percepció social de les persones. Té com objectiu la igualtat de drets i d'oportunitats de totes les persones i promou espais d'inclusió basats en la igualtat. Fa èmfasi en els aspectes cognitius i no només en els ètics o comportamentals, es fixa en els aspectes

institucionals i organitzatius, qüestiona les bases del racisme d'avui i confronta les finalitats de l'educació amb algunes lleis, normes i estructures, escolars, socials i polítiques, que les limiten o contradueixen.

L'Educació intercultural és la resposta pedagògica a l'exigència de preparar a la ciutadania perquè pugui desenvolupar-se en una societat multicultural i democràtica.

Símbols identitaris

Entesos com els elements, les formes de vestir o els complements corporals que contribueixen a conformar identitats.

5.3.b La resolució de conflictes, seguint el model de les 3 R, d'acord amb la normativa establerta:

Nivell Intervenció II – Resolució de conflictes

Absentisme escolar i la manca de puntualitat

Fa referència a l'absència/es i retards no justificats d'un alumne/a a l'escola.

L'absentisme no s'ha de confondre amb altres realitats com són la no escolarització, la no escolarització i l'abandó escolar. L'absentisme i la manca de puntualitat acostumen a ser una pràctica que expressa una actitud de desmotivació davant de l'escola, una forma de transgressió de les normes o una forma de desvinculació enfront de la cultura escolar.

L'Escola ha elaborat un procediment adequat per a la detecció d'alumnes absentistes i impuntuals de totes les etapes educatives. Aquest procediment contempla:

- Registres de les absències
- Justificació de les absències. Arxiu de les justificacions.
- Procediment per comunicar-se amb les famílies dels alumnes amb faltes no justificades.
- Actuacions de l'escola quan la família no respon a les citacions d'entrevista

Petits conflictes

L'àmbit dels petits conflictes abasta, pel que fa a l'alumnat, el conjunt de conductes contràries a les normes de convivència del centre i, també, aquelles interaccions que encara que no estiguin tipificades en el RRI/NOFC són font de malestar o dificulten el dia a dia. Es tracta, majoritàriament, de situacions de conflicte interpersonal que, amb la formació i les eines adients, els alumnes poden solucionar per si mateixos. Normativa de curs de cada etapa (doc Cap d'estudis)

Conflictes greus

Es consideren conflictes greus les situacions de violència verbal o física que perjudiquen notablement la convivència en el centre, que generen sentiments d'indefensió, inseguretat i angoixa en els membres de la comunitat educativa.

En cas de conflicte greu es requereix l'aplicació immediata del règim disciplinari previst al Decret de Drets i Deures de l'alumnat no universitari (DOGC 4 de juliol de 2006), i les concrecions que el centre n'ha fet el RRI.

5.3.c Estructura i gestió de recursos escolars:**Nivell Intervenció III - Organització escolar**

El projecte de centre ha de potenciar i rendibilitzar tot allò que ja funciona respecte a la convivència escolar. Per tant, només cal aprofitar i potenciar els canals de participació i representació que ja té establerts el centre.

En la gestió dels recursos per a la millora de la convivència cal fer especial atenció, juntament amb els elements humans, espacials, temporals i materials, als elements formals i als no formals, al currículum (explícit i ocult) i al lideratge. Sens dubte, la Comissió de convivència ha de ser l'element motor en tot allò que faci referència al impuls de mesures proactives, la resolució de conflictes i l'organització i gestió de recursos en vista a la millora de la convivència al centre.

El centre la Salle Sant Celoni té constituïda una Comissió de convivència, que es basa en les necessitats i objectius propis de l'escola. Hem esmentat les funcions d'aquesta comissió anteriorment.

. Participació

La participació és un dret i un deure de totes les persones en les societats democràtiques. Participar, en l'àmbit educatiu, vol dir, sobretot, ser protagonista del propi procés educatiu. La participació educativa és el camí per avançar en processos comunitaris de treball i d'aprenentatge en xarxa, orientats a l'èxit educatiu, a afavorir la convivència i a millorar l'entorn.

El fet de participar és un estímul per a la integració i per al interès en l'aprenentatge, promou els valors cívics i prepara l'alumnat per a la participació ciutadana. El professorat ha de guiar l'exercici dels drets vinculats a la participació de l'alumnat (drets a la informació, a la llibertat d'expressió, de reunió, d'associació).

El conjunt de la comunitat educativa ha de disposar de moments per a la reflexió i el debat que li permeti construir iniciatives pedagògiques compartides. De la mateixa manera, cal que les famílies participin en la tasca educativa de l'escola. La seva implicació en la vida del centre és un factor que incideix en l'èxit de l'educació dels nois i de les noies.

Norma

La norma és l'instrument regulador de la convivència que té com a finalitat garantir els drets i els deures de tothom.

S'inclou en el Reglament de règim interior una normativa compatible i coherent amb la normativa vigent de rang superior, però adaptada a l'especificat de cada centre.

Les normes formalitzen el necessari clima de respecte, seguretat i cordialitat del centre. Es tradueixen en un seguit de drets i deures, compromisos i responsabilitats que regulen i faciliten la vida al centre. La gestió participativa d'aquestes normes comporta, d'una banda, la implicació en la seva elaboració i el compliment per part de les persones afectades. El seu caràcter educatiu promou, també, l'educació per a l'assumpció de les conseqüències dels propis actes i la capacitat de plantejar alternatives.

6. PLA D'ACCIÓ

Nivell d'intervenció

6.1 L'educació dels valors i actituds que afavoreixen la convivència

ACCIONS:

Què	Qui	Quan
Activitats programades al PAT referides a aquest nivell d'intervenció	Coordinador pedagògic i equip docent, tutors.	Programació del PAT
Activitats i campanyes solidàries	Equip de Pastoral i Equip de tutors/es	Programació de curs
Cinc minuts de reflexió	Professors/tutors	Cada dia
Dia de la pau i la no violència	Equip de pastoral	Gener
Revisió dels Formats de treball del centre per incloure-hi la perspectiva de convivència	Equip directiu i comissió de convivència	Cada cop que es generi un Format de treball nou
Revisió dels Formats de treball del centre per excloure-hi el llenguatge sexista	Equip directiu i comissió de convivència. Coordinadora d'igualtat de gènere	Cada cop que es generi un Format de treball nou
Documentació i difusió de material relacionat amb la convivència	Equip directiu i comissió de convivència	Cada cop que es generi un nou format de treball
Formació de professors sobre mediació i resolució de conflictes	Equip directiu	Pla de formació
Registre de situacions conflictives que hagin requerit una intervenció de mediació o sanció	Coord Mediació	Cada cop que hi hagi un conflicte
Avaluació continua del Pla de convivència i elaboració de propostes de millora	Equip directiu, Comissió de convivència.	Final de curs

6.2 La resolució de conflictes, seguint el model de les 3 R, d'acord amb la normativa establerta.

- ✓ La **mediació** basada en el model de les 3 R té les fases següents:
- ✓ **Reconeixement** del dany que s'ha causat
- ✓ Assumpció de la **Responsabilitat** dels fets
- ✓ **Reparació** del dany

7. REFLEXIÓ FINAL DEL PLA DE CONVIVÈNCIA MARC DE LA SALLE CATALUNYA

L'escola, tota sola, no pot aconseguir el model desitjat i que, de vegades, ens pot semblar "utòpic". De vegades, continuem funcionant amb una escola hereva de la societat industrial i que no forma part de la societat de la informació en la qual vivim.

Tenim dues opcions: deixar l'escola com està, i perpetuar així l'exclusió social dels nois i noies amb menys recursos i que viuen situacions de desigualtat o plantejar una transformació de l'organització de l'escola obrint-la a la participació de tota la comunitat educativa, amb l'objectiu comú de superar l'exclusió i el fracàs escolar.

Ben segur que si als centres es donen canvis organitzatius, aquests arribaran a les estratègies metodològiques emprades a l'aula: agrupaments, aprenentatge instrumental dins del marc de la solidaritat i el respecte als altres, aprenentatge cooperatiu, grups interactius... i s'incorporaran a l'aula els recursos necessaris perquè tots els infants/joves aprenguin i disminueixin o desapareguin els problemes relacionats amb el fracàs escolar i la conflictivitat.

També forma part de la interacció el canvi de rols; l'alumnat aprèn a ajudar-se i a compartir esforços, a discutir i a ser solidari en un clima de convivència molt satisfactòria. Quan es treballa des d'un concepte de diàleg igualitari, independentment de la cultura o la classe social a la qual es pertany, l'autoestima i la credibilitat pugen i les interaccions entre iguals basades en el respecte aconseguen reduir el conflicte ja que la comunicació i el diàleg són presents en les activitats d'aprenentatge i de relació quotidianes. En possibles situacions de conflicte, els infants, joves i adults que viuen, dins l'àmbit escolar situacions relacionals basades en la participació, el reconeixement individual, la comunicació, el diàleg, la negociació... tenen les estratègies de resolució de conflictes incorporades a la seva relació quotidiana amb els altres, poden tractar el conflicte de forma natural i, per tant, el poden resoldre des de l'aplicació d'aquestes estratègies, que empren de forma habitual.

Com s'haurà observat, i no està de més recordar-ho a tall de consideracions finals, aquest Pla es mou en un marc de desafiaments, i, per tant, de contradiccions. Per una banda la contradicció entre convivència i conflictivitat (o violència) i, tot i la urgència d'evitar determinats conflictes, no s'ha de perdre de vista la orientació més ampla que suposa la convivència i la integració de valors. Per una altra banda, fa una proposta d'actuacions noves en relació a actuacions que s'han anat desenvolupant i que han tingut un valor propi en relació a la construcció de convivència: és tracta per tant, d'integrar experiències.

Finalment intenta fer el reconeixement del valor propi de l'educació, un valor que li és inherent i que amb els plans de convivència adquireix una reelaboració, però al cap i a la fi estem parlant que l'escola compleixi les seves finalitats.

8. VALORS i ACTITUDS

ACOLLIDA

L'acollida és el conjunt sistemàtic d'actituds i actuacions que el centre posa en funcionament, bé per guiar la incorporació òptima dels nous membres de la comunitat educativa en la vida i la cultura quotidiana, bé per facilitar la reincorporació al centre després de processos d'absència.

Els processos d'acollida mereixen una atenció especial dins el projecte de convivència de centre perquè, com a primer moment de socialització, poden esdevenir un element clau per a la creació de vincles, per establir un bon clima relacional i per afavorir la implicació en el centre de tots els

seus membres. Dins el procés d'acollida, la carta de compromís educatiu és un document clau per formalitzar aquesta corresponsabilitat i implicació entre el centre educatiu i les famílies.

D'altra banda, l'arribada constant i nombrosa de famílies nouvingudes, conjuntament amb la gran mobilitat d'alumnat en els centres, ha posat en evidència la importància dels processos d'acollida, que cal gestionar adequadament. Aquests processos no van

adreçats només a l'alumnat i a les famílies nouvingudes, també van adreçats a la resta d'alumnat i famílies, al professorat i personal de l'administració i serveis que s'incorpora al centre i a d'altres professionals que hi puguin intervenir.

Cal remarcar que és imprescindible tenir en compte l'aspecte emocional de l'acollida inicial, especialment en el cas de l'alumnat nouvingut i de les seves famílies, per evitar el possible xoc emocional que suposa l'arribada a un entorn social i cultural completament nou.

COEDUCACIÓ

La coeducació té com a objectiu promoure una acció educativa que potencia la igualtat real d'oportunitats entre nois i noies, entre homes i dones.

La coeducació cerca l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de gènere, la integració explícita de la perspectiva de gènere als continguts d'aprenentatge i el respecte per la diversitat de l'alumnat.

La coeducació i el respecte per la diversitat de les diferents opcions sexuals de les persones són elements cabdals per treballar en el respecte i la igualtat. A través del reconeixement, el dret i el respecte a la primera diferència que existeix entre nens i nenes, i nois i noies, s'estableixen les relacions d'igualtat i llibertat entre les persones. La coeducació proporciona a l'alumnat i al professorat estratègies que poden modificar les relacions de poder, d'abús i de limitacions estereotipades per a cada gènere i transformar-les en relacions més justes i plurals.

De vegades, part de l'alumnat i les famílies presenten una actitud d'estranyament o de rebuig enfront a les propostes del centre. Caldrà dissenyar intervencions socioeducatives diferenciades per trobar formes per avançar conjuntament en la via de la coeducació i de la igualtat efectiva entre homes i dones.

COMPETÈNCIA SOCIAL

La competència social és la capacitat de relacionar-se amb els altres. Es tracta d'un conjunt d'habilitats cognitives i emocionals que possibiliten el desenvolupament personal i la vida en societat.

L'objectiu de l'adquisició de la competència social és la millora de les condicions de les relacions interpersonals i, per tant, de la convivència dins els centres educatius.

Disposar de mecanismes per millorar la competència social de l'alumnat i la seva assertivitat enfront de la pressió de grup, els ajudarà a gestionar els conflictes dins d'un ambient de respecte i de valors democràtics. També facilitarà la prevenció de l'assetjament, el ciberbullying, la pertinença a grups violents,...

Les relacions basades en la competitivitat acostumen a crear enfrontaments i dificulten els vincles socials. L'assoliment de la competència social ajuda a comprendre la realitat social que es viu, cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural, així com comprometre's a contribuir-hi a la seva millora. Així doncs, ser competent vol dir ser capaç de gestionar les nostres relacions, fent-lo de forma assertiva.

La competència social és una de les vuit competències bàsiques, marcades per l'ordenació curricular (Decret 142/2007, de 26 de juny de l'educació primària, i el Decret 143/2007, de 26 de

juny de l'educació secundària obligatòria), que permet participar, prendre decisions, triar com comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les eleccions i decisions adoptades. Pren com a referència un model de persona que pugui ser un element actiu en la construcció d'una societat democràtica i solidària.

La relació amb els companys ha estat sempre un dels objectius clau de l'acció tutorial. És, doncs, en aquest espai on cal treballar específicament aquestes habilitats englobades en el nom genèric de *competència social*. Amb tot, és imprescindible tractar també aquesta temàtica d'una manera transversal en totes les àrees curriculars que ho permetin. Les mesures organitzatives i de gestió del centre han de propiciar-ne el desenvolupament d'aquesta competència tant important pels seus continguts.

COMUNICACIÓ

Entenem per comunicació, en general, el fet de transmetre informació d'un punt a un altre. En particular definim la comunicació humana com el procés mitjançant el qual unes persones es posen en contacte amb unes altres per expressar saber, un estat d'ànim, un desig, una opinió. La comunicació produeix –o aspira a produir– un intercanvi, una anada i tornada, una mena d'espiral que aporta més informació i més coneixement i estimula noves comunicacions.

Les persones construïm el nostre pensament en interacció amb altres persones.

Aprendre és una activitat cognitiva i social en la qual el fet de comunicar-se esdevé una competència clau a l'hora de construir els fonaments de la cultura i de la ciutadania.

Entenem per competència comunicativa lingüística i audiovisual la capacitat de saber comunicar oralment (conversar i escoltar) i expressar-se per escrit i amb els llenguatges audiovisuals, fent servir el propi cos i les TIC, amb la gestió de la diversitat de llengües, l'ús adequat de diferents suports i tipus de text i l'adequació a les diferents funcions.

D'entre els elements que cal tenir en compte a l'hora de comunicar-nos de manera efectiva, cal destacar el coneixement des de la diversitat cultural dels diferents contextos socials i culturals, així com les estratègies necessàries per adequar-nos a les situacions comunicatives.

La competència comunicativa és imprescindible per adoptar decisions i cohesionar els grups humans, acceptar i fer crítiques constructives, posar-se en el lloc de l'altre de manera empàtica, respectar opinions diferents de les pròpies amb sensibilitat i esperit crític; també cal per desenvolupar l'autoestima i la confiança en un mateix i treballar en grup de manera cooperativa. Comunicar-se i conversar són, doncs, accions que suposen habilitats per establir vincles i relacions constructives amb les altres persones i amb l'entorn i apropar-se a cultures noves, que adquireixen consideració i respecte en la mesura en què es coneixen. Per això, les competències de comunicació són presents en la capacitat efectiva de conviure i de resoldre conflictes.

La majoria d'alguns autors estableixen els següents punts de partida per parlar de la comunicació:

- És impossible no comunicar, perquè en un sistema determinat, qualsevol comportament d'un membre té un valor de missatge per als altres.
- En la comunicació sempre es pot distingir entre aspectes de contingut o semàntics i aspectes relacionals entre emissors i receptors. Segons alguns autors, l'aspecte de relació, és a dir, el nivell emocional del missatge, és el més important.

Quan ens comuniquem mitjançant les paraules, la qualitat de veu i també l'expressió

corporal adquireixen una especial rellevància. Si les paraules són el contingut del missatge, les postures, els gestos, el contacte visual, l'expressió i el to de veu són el context o els components de la comunicació no verbal en què el missatge queda emmarcat, i tots junts donen sentit a la comunicació. És molt important mantenir coherència entre el contingut i el context d'una comunicació per conservar un grau de credibilitat i de confiança elevats entre la persona comunicadora i la persona receptora.

Com a docents utilitzem constantment les nostres habilitats comunicatives i bona part de la nostra eficàcia com a educadors es basa a aprofitar positivament aquestes habilitats. De la comunicació depèn l'eficàcia en la interacció alumne-docent, per la qual cosa les habilitats en matèria de comunicació són una qualitat fonamental per al professional de l'educació. Una bona comunicació és la base de les relacions i dels aprenentatges.

L'escola és, després de l'entorn familiar, el lloc on s'aprèn a viure i a conviure. El tipus de comunicació que s'estableix en un centre condicionarà la seva capacitat per a ser inclusiu i acollidor. És en la socialització, on, des de petits, construïm la nostra identitat cívica a partir de la comunicació que establim amb el grup d'iguals, amb el professorat o els educadors i amb el resultat de les experiències viscudes en l'entorn escolar.

Desenvolupar unes bones habilitats socials i comunicatives en l'alumnat afavorirà la cohesió social i ajudarà a trencar estereotips i a millorar la convivència, perquè ens resultarà més fàcil cercar alternatives als possibles conflictes. Als centres educatius, cal assegurar:

- Una bona comunicació amb l'alumnat.
- Una bona comunicació entre professorat, personal no docent i equip directiu.
- Una bona comunicació del centre amb les famílies i la resta de comunitat educativa.

EDUCACIÓ INTERCULTURAL

L'Educació intercultural és una resposta pedagògica a l'exigència de preparar a la ciutadania perquè pugui desenvolupar-se en una societat plural i democràtica. Té com a finalitat última la igualtat en drets, deures i oportunitats de totes les persones i el dret a la diferència en un marc de valors convivencials compartits. L'educació intercultural promou espais d'inclusió basats en la igualtat i la necessitat de compartir uns valors comuns que ajudin a conviure en una mateixa comunitat. També promou l'ús de la llengua catalana en un marc plurilingüe com un element de cohesió i igualtat d'oportunitats.

L'arribada de nous i noves dels darrers temps forma part de la complexitat i el pluralisme de les societats actuals. L'educació per a la convivència s'ha de basar en les relacions de confiança i reconeixement mutu, la construcció d'una identitat autònoma i d'una identitat col·lectiva per part de cada individu i el compromís i l'esforç per relacionar-se positivament. No és suficient partir d'un context de tolerància, ja que aquest concepte no implica necessàriament la construcció compartida basada en el diàleg, en la interculturalitat i en la relació intergeneracional, elements necessaris per a la convivència i la cohesió social en clau d'igualtat i dret a la diferència.

Els tres eixos bàsics sobre els quals s'ha de bastir l'educació intercultural són els següents:

- **Igualtat:** garantir una educació bàsica i de qualitat per a tothom. Una educació més eficaç i més integradora, amb altes expectatives per a tothom, que ens iguali en oportunitats.
- **Diversitat:** educar per aprendre a conviure en societats plurals i complexes, comprendre el món en tota la seva diversitat, compartir valors, valorar tothom i per tant, també les seva llengua i

cultura, remarcar allò que ens fa iguals, gestionar de forma positiva els conflictes i participar en un projecte de futur compartit.

• **Identitat:** educar per contribuir a la construcció de personalitats madures i responsables, d'identitat múltiple, amb arrels i sentit de pertinença al territori on viuen; capaces d'adoptar criteris que ajudin a prendre decisions i a gestionar complexitats.

Aquests eixos ens han de conduir a **un espai de convivència i integració**, entesa com el procés d'incorporació del conjunt de grups socials o culturals en una societat, des d'una perspectiva inclusiva. La integració comporta un conjunt d'actituds i actuacions que posen l'accent en allò que ens fa més iguals que diferents i cerca valors compartits. Aquestes actituds i actuacions afecten i impliquen per igual a autòctons i nousvinguts.

EDUCACIÓ EMOCIONAL

L'informe Delors (UNESCO 1998) afirma que l'educació emocional és un complement indispensable en el desenvolupament cognitiu i una eina fonamental de prevenció, ja que molts problemes tenen el seu origen en l'àmbit emocional.

Daniel Goleman defineix la intel·ligència emocional com la capacitat per reconèixer els nostres propis sentiments i els dels altres, d'automotivar-nos i de controlar de manera positiva les nostres emocions. La intel·ligència emocional és una manera d'interactuar en el món tenint en compte els sentiments, i requereix habilitats com el control dels impulsos, l'autoconsciència, la motivació, l'entusiasme, la perseverància, l'empatia, l'agilitat mental, etc. que configuren trets del caràcter com l'autodisciplina, la compassió o l'altruisme, indispensables per una bona i creativa adaptació social.

Les competències personals relacionades amb l'equilibri emocional són cada cop més necessàries en la societat actual i imprescindibles per treballar en equip.

Actualment, des de diferents àmbits, es posa en relleu la necessitat d'una intervenció educativa que faciliti l'equilibri i l'estabilitat emocional perquè sabem que les emocions i els sentiments guien bona part de la presa de decisions i de moltes actuacions. Certs valors passen a ser integrats només si a més de ser raonats, són sentits, per exemple, l'autèntica empatia no es pot desenvolupar sense un autoconeixement de les pròpies emocions.

L'educació emocional és educable i ha de durar tota la vida. Les bases i els recursos d'aquest procés s'han de proporcionar des de tots els àmbits educatius. Es pretén obrir processos de construcció personal i proporcionar estratègies per avançar des de la pròpia singularitat.

Principis bàsics de l'educació emocional:

- es desenvolupa al llarg de la vida.
- s'ha de desenvolupar a partir de processos viscuts..
- s'ha d'estructurar i integrar tot l'aprenentatge durant les pràctiques

EDUCACIÓ PER A LA PAU

L'educació per a la pau té com a objectiu fomentar una cultura de pau i noviolència, juntament amb els valors que fan possible preservar i millorar la vida de totes les persones. L'educació per a la pau està conformada per tots els valors, comportaments, pràctiques, actituds, sentiments i creences que acaben construint-la.

L'articulació de la vida en comú, en pau i harmonia, requereix formació individual i col·lectiva, evolució professional i posada en pràctica d'accions concretes com a ciutadans i ciutadanes que formem part d'un món complex i globalitzat.

La convivència és el valor primordial de tota societat desenvolupada que conrea la pau, és a dir, d'aquella societat que utilitza el diàleg per resoldre les qüestions que es poden plantejar quotidianament. Ara mateix és un dels objectius més valuosos en un món on les distàncies s'escurcen però els desequilibris tendeixen a augmentar.

Així doncs, és imprescindible que el currículum s'imparteixi d'acord amb els valors propis d'una cultura de pau.

EDUCACIÓ PER LA RESPONSABILITAT.

Entenem per responsabilitat la capacitat de dur a terme els compromisos adquirits i d'assumir les conseqüències dels propis actes. En l'àmbit escolar, es tractaria doncs d'aconseguir que l'alumnat es comprometi en el seu propi procés d'aprenentatge, és a dir, que sabés quins són els seus deures i dur-los a terme de la forma més autònoma possible.

En la nostra societat, s'ha estès la idea que, per tal que els infants i joves siguin feliços, se'ls ha d'evitar tot tipus de dificultats i contrarietats. Aquesta forma d'actuar els impedeix desenvolupar el sentit de la responsabilitat i madurar de forma adequada. En aquest sentit, no podem descuidar el paper dels adults com a models de referència preeminents.

Dins l'entorn escolar, la responsabilitat s'hauria de concretar en el compromís de l'alumnat amb el seu propi procés d'aprenentatge. En aquest sentit, la responsabilitat comporta establir uns objectius i comprometre's a una actuació per tal d'assolir-los. També hauria d'implicar la consolidació de l'hàbit d'estudi, tant a l'escola com a casa, així com el fet d'aprendre a compaginar el temps d'oci amb el de les obligacions. D'altra banda, la responsabilitat en l'entorn escolar també hauria de significar un esforç continuat per tal d'afavorir un bon clima de centre i la gestió positiva dels conflictes.

Fóra convenient orientar la família perquè treballi amb els seus fills la responsabilitat com un mitjà per aconseguir l'assoliment en general de qualsevol objectiu i en concret dels escolars. Des de l'escola, caldria afavorir la comunicació amb la família.

En l'àmbit social, caldria incidir en el fet que tots plegats formem part d'una societat que promulga una sèrie de drets, però que també exigeix el compliment d'un seguit de deures, com la conservació i cura del que és públic, la convivència pacífica, la participació en activitats de caire social, el respecte i la conservació de la natura... És a dir, convé que parlem de la necessitat d'implicar-nos en el món que vivim, de convertir-nos en ciutadans actius i compromesos, d'un compromís cívic.

Experiències com l'aprenentatge servei constitueixen un bon exemple d'aquest grau de compromís promogut des de l'entorn escolar.

En el marc del Projecte de Convivència, la responsabilitat i el compromís constitueixen alguns dels valors bàsics per tal d'aconseguir una bona convivència en els centres i l'èxit educatiu de tot l'alumnat.

EL VALOR DE L'ESFORÇ

L'esforç és la capacitat que tenim de treballar durant un temps continuat per aconseguir uns objectius determinats. En l'àmbit escolar, l'esforç constitueix la base fonamental perquè l'alumnat obtingui un major rendiment. El valor de l'esforç els ajudarà a ampliar al màxim les capacitats que porten dins per obtenir uns millors resultats. També els permetrà vèncer i superar els obstacles en els diferents àmbits de la seva vida.

Sovint, els infants i joves, influïts pels mitjans de comunicació, pensen que l'èxit es pot aconseguir de forma fàcil i ràpida, a partir de la sort o d'altres circumstàncies. Aquesta

idea de vegades es reforça per part d'algunes famílies i centres educatius que, amb una actitud excessivament paternalista, faciliten que els alumnes tinguin allò que volen sense massa esforç i evitant-los el fracàs. Cal que contrarestem aquesta falsa idea de l'èxit fàcil i continuem incidint en el fet que les fites o objectius només es poden assolir a partir de l'esforç i la capacitat de superació.

D'altra banda, cal tenir en compte que l'esforç és el resultat d'un procés en el qual també intervé la motivació perquè l'alumnat assoleixi els seus objectius. Conèixer els seus interessos i despertar la seva motivació facilitarà aquest procés.

L'esforç no sempre és garantia d'èxit, les diferents capacitats i habilitats que puguin tenir el nostres alumnes també són factors decisius. Per aquest motiu, cal ajudar l'alumnat perquè conegui i assumeixi les pròpies limitacions i tolerin la frustració quan no assoleixin les seves fites. A més, els resultats de l'esforç no sempre són visibles a curt termini i cal engrescar-los perquè siguin constants.

Paral·lelament, l'esforç també té rellevància en l'àmbit col·lectiu. En aquest sentit, convé que en els centres escolars parlem de la suma d'esforços individuals per aconseguir objectius comuns. És a dir, convé que potenciem la necessitat d'implicar-nos en el món on vivim, d'adaptar un compromís cívic que promogui l'esperit cívic de l'alumne i que faciliti la seva participació activa. En el marc del Projecte de Convivència, l'esforç col·lectiu constitueix un valor bàsic per tal d'aconseguir un bon clima de centre i l'èxit educatiu de tot l'alumnat.

INCLUSIÓ

L'educació inclusiva és la que ofereix a tots els infants i joves altes expectatives d'èxit educatiu, independentment de les seves característiques, necessitats o discapacitats i l'oportunitat de créixer conjuntament compartint experiències i situacions d'aprenentatge.

La inclusió suposa una millora evolutiva respecte a la idea d'integració. Quan es parla d'integració, es pretén facilitar a l'alumnat els suports necessaris perquè pugui participar en el programa del centre educatiu. Es posa l'accent, doncs, en l'adaptació de l'alumnat al centre i a l'entorn. La inclusió pretén que siguin els mateixos centres educatius els que s'adaptin a la diversitat de l'alumnat que tenen escolaritzat. Això implica identificar les barreres que dificulten l'aprenentatge, la socialització i la participació de l'alumnat i cercar-les, eliminar-les o minimitzar-les.

Un model d'escola inclusiva és el requisit previ i indispensable per a la construcció d'una societat inclusiva.

Un dels reptes de les societats del segle XXI és avançar, col·lectivament, en la igualtat de drets i oportunitats de totes les persones, sense discriminacions per raons d'origen, de sexe o capacitat.

La inclusió, més enllà de la provisió de serveis, implica un canvi en les expectatives d'aprenentatge de l'alumnat, un reconeixement de les possibilitats d'aprendre els uns dels altres i un treball interactiu dels professionals per donar respostes adequades a les necessitats de l'alumnat.

L'educació inclusiva de tot l'alumnat crea nous marcs de convivència i genera noves complicitats que afavoreixen l'equitat i la cohesió social.

MEDIACIÓ

El procés de mediació, així com tots els documents i plantilles relacionades, està explicat en el Document: [Projecte de Mediació](#).

9. BIBLIOGRAFIA

- AAVV. *Acogida y adaptación en la ESO. A Cuadernos de Pedagogía* n.282. juliol/agost.
- Arrieta.L. Moresco, M. *Educación desde el conflicto*. Madrid: CSS, 1992.
- Burguet, M. *El educador como gestor de conflictos*. Bilbao: Desclée, 1999.
- Casamayor,G. (coordinador) *Cómo dar respuesta a los conflictos*. Barcelona: Graó, 1998.
- Cuadernos de pedagogía. *Monográfico: Adolescentes*. N.320.Gener 2003.
- Cuadernos de Pedagogía. *Monográfico: Convivencia en los centros*. n.304.Juliol/agost 2001.
- Cuadernos de Pedagogía. *Monográfico: Escuelas democráticas*. N.317. Octubre 2002.
- Cuadernos de Pedagogía. *Monográfico: Transiciones educativas*. N.282.Juliol/agost 1999.
- Díaz-Aguado, M.J. *Escuela y tolerancia*. Madrid: Pirámide, 1996.
- Elboj,C i altres. *Comunidades de aprendizaje. Transformar la educación*. Barcelona: Graó, 2002.
- Fernández, I. *Prevención de la violencia y resolución de conflictos*. Madrid: Narcea, 1998.
- Girard,K i Koch,S. *Resolución de conflictos en las escuelas*. Granica, 1997.
- Gottheil,J i Schiffrin. *Mediación una transformación en la cultura*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Guitard, R. *Las actitudes en el centro escolar. Reflexiones i propostes*. Barcelona: Graó, 2002.
- Jares,X. *Aprender a convivir*. Xerais, Concello de Vigo. Vigo, 2001.
- Martínez Bonafé,A. (coordinadora) *Viure la democràcia a l'escola. Eines per intervenir a l'aula i al centre*. Barcelona: Graó, 1999.
- Ortega Ruiz y colaboradores. *La convivencia escolar*. Junta de Andalucía. Consejería de Educación y Ciencia.

□ Monjas, I. *Programa de enseñanza de habilidades de interacción social*.
Madrid: CEPE S.L, 1997.

11. ADRECES D'INTERÈS

www.proyecto-atlantida.org

Projecte "La convivència i la disciplina en els centres escolars" Educació, cultura i democràcia. Federació d'ensenyament CCOO.

www.educa.rcanaria.es/usr/iesanaz
www.alboan.org

Parla de ciutadania activa, crítica i solidària. País Basc.

www.plataformadeinfancia.org

Fracàs escolar. Madrid

www.solomediacion.com

Parla de la mediació i intervenció en diferents àmbits. Inclou experiències. Servei de mediació i resolució de conflictes.

www.acordsc.com/Visitantes/Mediacion/lamediacion

Mediació i resolució de conflictes.

www.rosasensat.org

Grup de treball en mediació i transformació de conflictes: arreglem-ho

www.educacion.uva.es/aufop/x-congreso/mesa_5.asp

Programes d'intervenció

www.murciaeducadora.net/ofertaeducativa

Diferents àmbits: educació per a la convivència, educació en valors... disseny del taller "mejor sin violencia".

www.aprenderaconvivir.org/espanol/programa.html

Programa educatiu municipal implantat a la ciutat de Vigo "Aprender a convivir". Treballa la prevenció del conflicte i la seva resolució, quan existeix, a partir de tècniques de mediació. El disseny del programa és de Xesús Jares.

www.buxaweb.com

Oferta d'ensenyament a Catalunya. Algunes experiències de centres de secundària.

www.stinformatica.com/links.html

Adreces d'interès sobre educació, premsa, música, informàtica, biblioteques, museus, investigació, pàgina web, traductors d'Internet, cercadors... de diferents CA.

ANNEXOS

ANNEX 1- Prevenció dels conflictes. Pautes per al professorat

1. Escoltar activament els/les alumnes: empatia.
2. Estimular l'eficàcia del grup.
3. Afavorir la comunicació.
4. Presa de decisions per consens.
5. Treballar la cooperació.

1. Escoltar activament els alumnes: empatia

Molts professors topen de manera contínua amb un problema quotidià: per molt ben preparada que portin una classe, organitzades que estiguin les activitats, amb diversos recursos materials i metodològics, en realitat, amb el grup, a l'hora de classe, resulta que no funciona, res surt tal com volíem, especialment als cursos de cicle superior d'EPO i d'ESO.

La necessitat d'acabar el temari, les presses, i també les preocupacions personals per altres qüestions, l'estrès... poden provocar que no escoltem amb prou atenció les experiències, sentiments, problemes, necessitats... de les persones amb les quals treballem: els alumnes. Les vivències personals, problemes, preocupacions, pors... de cada un d'ells no poden deixar-se simplement "aparcats", es manifestaran en el comportament a classe, en la dinàmica del grup, en els processos d'aprenentatge; i la "resposta" que tingui en l'entorn escolar condicionarà l'actitud de l'alumne envers el professorat, els companys, el centre i el sistema. Si l'alumne es sent escoltat i comprès en les seves vivències personals (la qual cosa no vol dir que s'aprovi la seva conducta necessàriament), entendrà que aquestes vivències seves tenen sentit, que poden interessar els altres, i podrà iniciar un procés de comunicació significativa

Actuar com a facilitador de l'aprenentatge d'un grup significa fomentar l'experiència personal i interpersonal dels alumnes a classe, donar significat a aquesta experiència seva, sigui quina sigui, crear condicions per a la implicació dels alumnes en una comunicació significativa i actuar de vincle entre les comunicacions per fer possible que neixin d'interaccions en el grup. La nostra presència en el grup, per tant, ha d'estar centrada a intervenir més des de l'actitud i no tant des de les habilitats.

L'inici del procés de comunicació significativa, personal i interpersonal, dins del grup és responsabilitat del professor, en tant la seva funció de facilitador de la comunicació grupal.

Consisteix, primer de tot, en l'**escolta activa**, això és, la manifestació clara d'interès per l'altre i pel que li passa. L'escolta activa, també anomenada **empatia**, és una actitud, no una habilitat. Això vol dir que per posar-la en pràctica només cal voler-ho fer, posar-hi la intenció. No calen aprenentatges ni habilitats especials. Consisteix en captar el món subjectiu de l'altre des del seu propi marc de referència, sense judicis per la nostra part, i moure's en aquest món subjectiu, comprendre'l i manifestar aquesta comprensió a l'altre.

Escoltar activament no és identificar-se amb l'altre, ni projectar el desig que l'altre senti, pensi o faci el que a mi m'agradaria. Significa fer-se pròpia l'experiència de l'altre com si fos la meua experiència, però sense confondre-la i amb absolut respecte de l'altre. No es tracta de valorar, jutjar, premiar, castigar ni decidir res, ni tan sols aconsellar, simplement arribar a entendre el que pensa i sent l'altre per poder mantenir la comunicació amb ell. Quan s'escolta cal suspendre qualsevol temptativa de judici sobre el contingut i l'expressió de l'experiència de l'altre.

L'essencial és escoltar l'altre. Escoltar-lo de manera profunda en la totalitat i integritat de la seva persona, no només algun aspecte concret relacionat amb algun fet o esdeveniment puntual. Amb l'escolta el facilitador ha d'arribar a entendre l'experiència personal de l'altre. Quan això es dona

l'altre es sent reflectit en la comprensió del facilitador, es sent comprès, estableix un vincle de confiança i se li obren noves possibilitats de clarificar i manejar el seu món interior.

Per escoltar l'altre cal posar la intenció en no distreure's ni per qüestions internes ni externes i ser perseverant en eliminar qualsevol "renou" psicològic o físic. Cal centrar-se en l'altre i callar. Només té sentit deixar de callar per mostrar a l'altre que l'atens perfectament en repetir el que ha dit o volgut dir, o per demanar-li que repeteixi o clarifiqui alguna cosa.

Les pautes de l'escolta activa són les següents:

- a) Cercar un lloc i un moment adequats per a la comunicació personal, en funció del nivell d'intimitat que necessita l'interlocutor, si es valora que l'aula no és el lloc adequat.
- b) Mantenir contacte ocular amb qui es parla.
- c) Indicar que un està escoltant, tot dient "sí", i afirmant amb el cap.
- d) No expressar inicialment el propi acord o desacord.
- e) Respectar les pauses de l'interlocutor. No omplir els silencis.
- f) No desplaçar el centre d'atenció de la conversa de qui parla.
- g) Formular preguntes obertes per animar l'altre perquè continuï explicant-se.
- h) Resumir o reafirmar de tant en tant, per demostrar a l'altre que el seguim.
- i) Respondre als sentiments que puguin aparèixer darrera les paraules. La consideració positiva de l'altre és fonamental. Significa apreciar les altres persones sense jutjar-les i saber que tenen recursos per autodirigir-se i créixer. El facilitador ha de posar la intenció en saber esperar, sense ànsies de control, sense voler que l'altre actuï com ell voldria que ho fes.

L'escolta activa implica, també, que el professor estigui present en la relació facilitadora com realment és, no com li agradaria que el veiés l'alumne. Es tracta de **ser coherents a nivell personal**. Cadascú és allò que experimenta i sent a cada moment. Però si un no és conscient del que està experimentant o si el que comunica als altres no coincideix amb el que realment pensa o sent, aleshores serà molt difícil que pugui mantenir una comunicació personal i significativa amb els altres.

En definitiva, la funció que té el professorat de facilitar la comunicació i l'aprenentatge en els grups d'alumnes es basa, en gran mesura, en la manera seva personal d'estar-hi present. Consisteix, com hem vist, en la seva disposició interna de l'**escolta activa** (o empatia) i d'altres dues actituds relacionals complementàries: la **consideració positiva dels alumnes** i la **coherència personal** (o transparència). El facilitador està present en el grup com a persona que escolta, que sap posar els seus propis problemes i conflictes entre parèntesi i és capaç de posar-se realment en el lloc de l'altre i de transmetre-li aquesta comprensió. Aquesta capacitat d'escolta profunda es fa efectiva en un procés de comunicació significativa amb els alumnes quan el professor es fa present en el grup com una persona que aprecia, accepta i respecta l'experiència dels altres i quan ell mateix forma part del grup, com a persona genuïna i vulnerable que percep els seus propis sentiments interns relacionats amb el grup i que els transmet amb transparència i respecte.

2. Estimular l'eficàcia del grup.

Un grup-classe no és un conjunt de persones reunides exclusivament per a un procés comunicatiu i relacional. Evidentment, els grups -classe es formen per realitzar unes accions d'aprenentatge concretes. L'eficàcia en la realització d'aquestes accions determinarà la motivació dels alumnes i el progrés i el resultat final del procés d'aprenentatge que ens hem proposat com objectiu.

L'eficàcia d'un grup es defineix com l'adequació de l'acció als objectius del grup. Cal que el grup tingui, per tant, uns objectius comuns definits amb antelació, que realitzi unes accions dirigides a l'assoliment dels objectius i que avaluï fins a quin punt les accions són adequades als objectius.

Un aspecte fonamental per a l'eficàcia és ajudar el grup a **anticipar els objectius**. En sí mateixos els objectius són, normalment, una cosa externa als subjectes. Es fa necessari, per tant, que els subjectes que formen el grup, d'alguna manera, arribin a posar intenció personal en l'assoliment dels objectius, els facin seus. La intenció és la tendència a actuar cap a una fita, a partir de la comprensió i acceptació d'aquesta fita i de les accions que s'han de realitzar per assolir-la.

A més d'anticipar, un altre factor d'eficàcia és la disposició d'un **mètode de treball que sigui conegut i acordat per totes les persones que formen el grup**. Cal assegurar-se, per a això, que tota la informació està a l'abast de tots els membres del grup. Normalment és millor disposar d'un mètode compartit que d'un que sigui imposat, malgrat aquest darrer pugui semblar "més eficaç" al professor. Quan el mètode és compartit les persones del grup es senten més implicades i compromeses amb la tasca, més motivades, la qual cosa normalment resulta en una major eficàcia del grup.

Un factor més d'eficàcia és la **seqüenciació i limitació temporal de les diferents accions del grup**. La segmentació del temps exerceix pressió sobre el grup per a que realitzi cada acció en el moment pertinent. Cal un temps per a cada una de les diferents necessitats del grup i cal respectar, evidentment, aquestes necessitats. Hi ha d'haver un temps per a la comunicació afectiva i per a compartir vivències, un temps per al contacte i coneixement dels continguts de la matèria i un temps per a planificar i avaluar l'acció personal. Els temps limitats i segmentats permeten centrar-se en allò essencial del grup i eviten la dispersió. Els membres del grup, en conèixer la distribució dels temps per a les diverses activitats, focalitzen millor la seva atenció i el seu esforç i esdevenen cada vegada més capaços d'ordenar i organitzar la seva activitat i la seva conducta.

La segmentació de la tasca crea la percepció de facilitació i de progrés, la qual cosa genera major implicació i motivació personals. Una temporalització, per altra banda, que imprimeix un ritme d'activitat àgil i animat al grup, optimitza l'eficàcia i la satisfacció.

3. Afavorir la comunicació.

Una bona comunicació és fonamental en el procés d'aprendre a resoldre conflictes de forma no violenta, ja que el diàleg és una de les seves principals eines. Cal treballar els diferents canals de comunicació i la seva importància. D'una banda tenim el canal verbal. És important treballar i observar com encarar que és el canal més utilitzat i més exacte per a un dels apartats de la comunicació, la transmissió del missatge, no obstant això, pot crear moltes confusions i malentesos. Aprendre a establir un codi comú, no donant res per suposat, sinó verificant que realment ens estem entenent i parlem del mateix i/o entenem de la mateixa forma les paraules que estem manejant. Tot això serà especialment rellevant en situacions de conflicte.

Malgrat la importància de la comunicació verbal, no cal oblidar-nos dels canals no verbals i de com la comunicació no només té l'aspecte de la informació (el missatge), sinó també l'aspecte relacional que fa que un mateix missatge es pugui interpretar de formes molt distintes. Són canals que ens van a permetre millor transmetre emocions, sentiments,... que molt habitualment estan darrere de les posicions o postures que prenem en molts conflictes. Aprendre que hagi una coherència entre els dos aspectes de la comunicació (informatiu i relacional) i entre el que transmeten uns canals i altres, serà fonamental. Si les paraules diuen una cosa i els canals no.